

DI PADOVA
Date ?
Num. 18

D. Federico Cesi Principe di S. Angelo, e Duca II.
di Aquasparta, Principe dell' Accademia de
Lincei.

R. ISTITUTO BOTANICO DI PADOVA	
Sola A	Scaffale 2
Palco b	Num. 18
N. inv.	

Federici **P**incipis **C**esij **L**ynceorum **F**undatoris
De
Laserpicio et **L**aserpitij **P**luvia

Federico Principi Cesareo Archiduca Austriaco

De

Instructione in Universitate Pragensi

1753

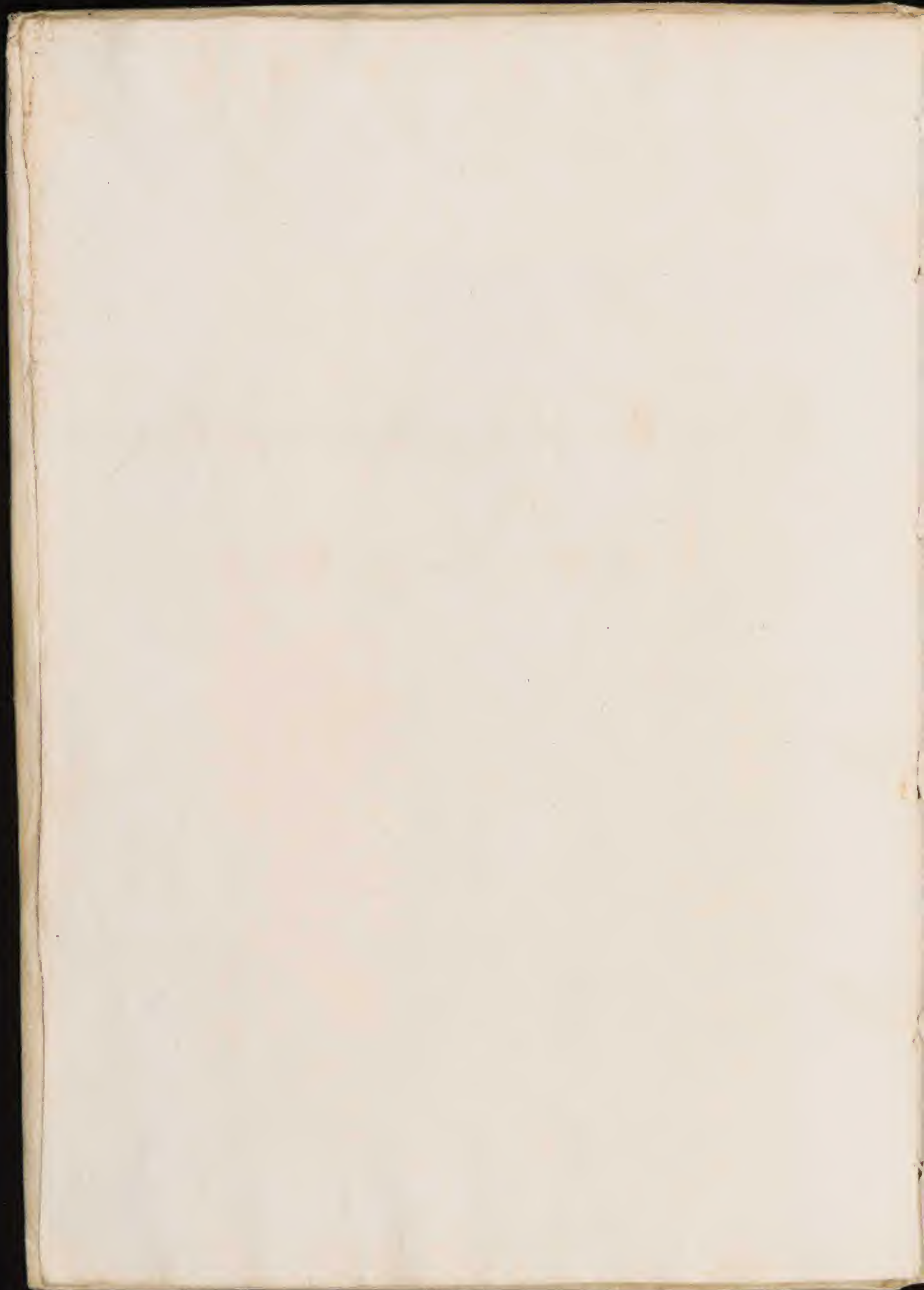

1840

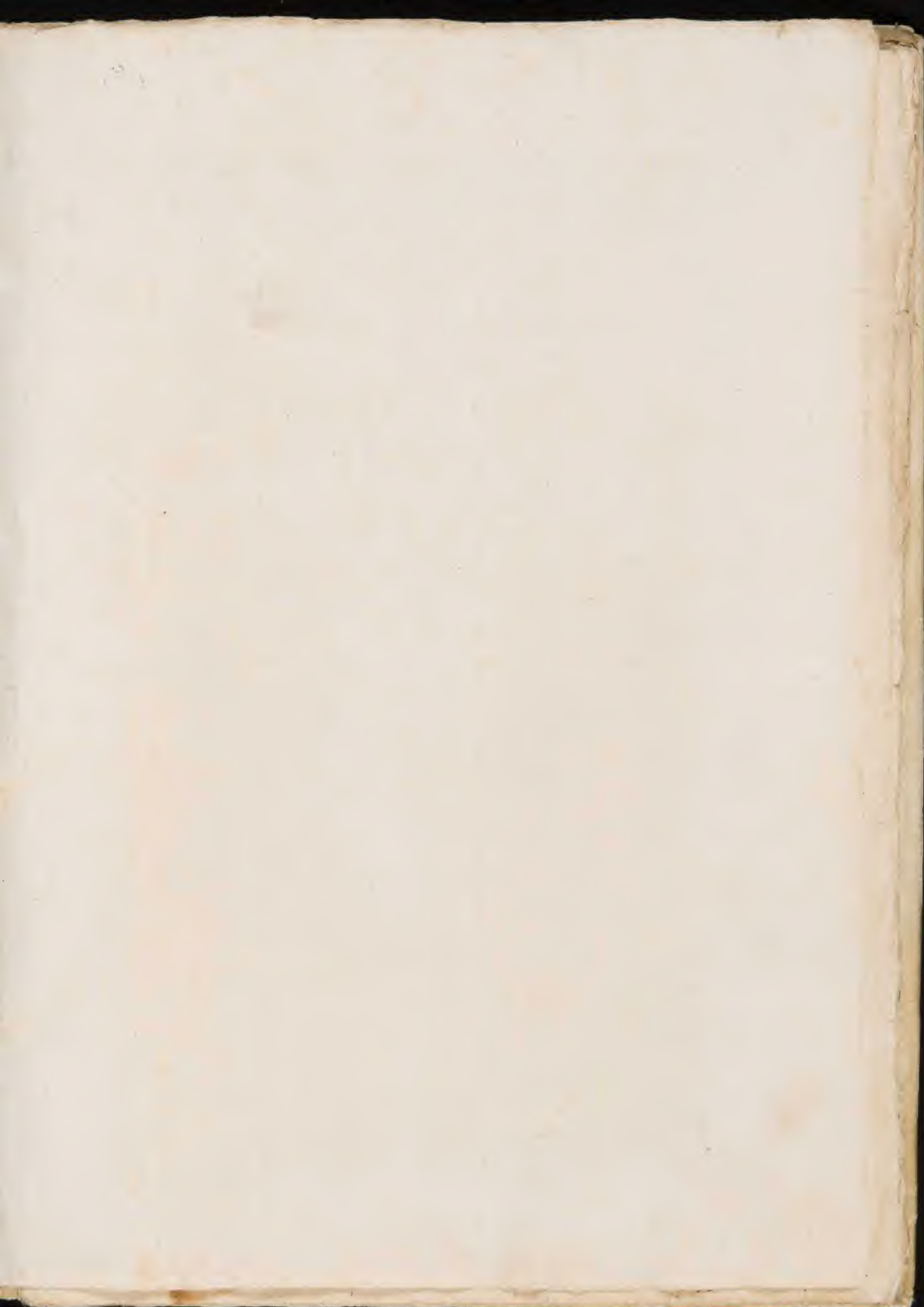
11

1840

1840

C^{to} 40

1935

1935

Lasepici genas pluvia Lybia ob oculos est, eam ob rem
 a purioribus differre dicta, et tunc quod pingui latius effusio
 fuerit. Lenus huius olea magis et crassiuscula præditus
 essentia censei potest, si pices naturæ particeps Lasepici
 seu seminis. Nec eius plerumque representatur qualitas
 carie etiam vetustatis ipsiusque tendit oborto Lasepicio,
 an evanescere, et inspicere liceat utrumque tentabimus, ut
 deinde quomodo tales conipere duos nubes valeant intus
 eamur: Ex herbæ arum prædem et Narthecio genere Lasep-
 itium, seu Silphium, vel ut alij Syre, cuius ferulaceus
 caulis Magydorum, seu etiam Sylphium folia diaphanum
 dicta. Apio similia sicut semina latum foliaceum, unde
 etiam folium dictum, radix cubitalis nigri corticis multa
 crassa, et ad terra superficiem in caput seu tubum termi-
 nata. Tota planta intra anni circulum solummodo vivat.
 Apud Veteres Natura Historicus Theophrastum dicentem,
 et Plinium habemus ———— medicum ^{idem} Syriacum, Ar-
 menicum, Pericum, Parnaticum à Cyrenais quod
 præstantissimum dicunt. Strabo Cyrenaicum Lasepi-
 tium, et Aristoteles ipse Galenus, inde Cyrenaicum suum,
 semina Phyllum Lybicum Hippocrates, Caelius, Lasepi-
 piferas Cyrenas dixit.

Quam magnus numerus, Lybia arene
 Lasepi uferens iacet Cyrenis

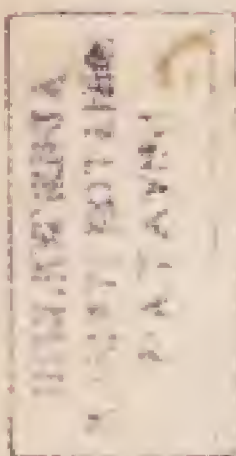
Hinc Cyreni semina apud Plautum Servius ita adiuvat

teque or, et quæ si speras tibi

Hoc anno multum futurum Syre et Lasepicium
 dein. seu tibi confidit fore multam Magydenim.

Ut te ne pigeat dare operam mihi quæ te orabo lenax.

Concelebratum hoc Cyrenense reliquit uti detestari nota
 posthabitis hebetiori facultatis odore virtutis suspectæ

puritatis uidere est aliam eius in eadem Syria relictam si-
 mul speciem minus notam Magydari proprie dictam; Vni-
 uersim vero laserpitij fructus, seu lac e radiis supremo tubere
 ante caulem erumpens intus, seu ipsius radiis, vel caulis
 sectione, vel abscissione ex illis portionum expressione
 succum sit, Latius dicitur ^{rufus} annulus Myrrid^{rufus} ac translucens, atq;
 ita Rhizis atq; Caulis vilior: certe gummosa planta
 emacul et eterna Saleno aeris, et ignea est, et tenuissim^{us}
 spiritusq; essentis, calidissimis viribus, ac maxime diluens
 excrecentias corporis omnes emendans obstructionsq; aperiens
 Dioncordi res quibuscq; existens est venerit intro sumptis,
 extraue, seu in caput telorum atq; immisit, seu Animalium
 ictu, et rabidorum quoque moru illius. Iunioribus, rancis,
 pleuritibus, colicis, Cornitibus, conuulsis, opisthotonicis, con-
 trahi, suppressis menses, anginis, felle, suffusionibus, Alopecis,
 dentium dolentibus, Alentibus, carbunculis non paucis, Hydro-
 piti, alijsq; agnitionibus affert modum. Confirmatis sunt
 folia natura, efficacia vero minoris animae caulis illa
 per se primo Sanitatem, mox pinguedinem et carnem iuuu-
 ditatem, hic hominibus etiam Sanitatem reddit 40 diebus a
 vitis emendat corpus expurgando, cito enim, elixaque velu-
 tuat, graueque admodum gustu refert et inter cibaria Co-
 quis apud Plautum

Pseud. 44. 111
 K. 11.

Indunt Coriandrum periculum Allium atrum dux
 Apponunt Rumicem Brasicam Betam Blitum
 Et laserpitij libram pondus diluant
 Teritur Sinapis
 Et ex eodem Plauto inter bellaria locum habuisse. Saporis gra-
 tiam his patet

Pseud. 44. 111

Obiecto herile, ut multa, cognita M. 1.
 Nil nisi laterculum, sermum, papauer, tribulum et pascum
 gratum, et facultati praestanti a latione colore condecorant, unde

nil

nil minus si *Hybla* seu *Hybla* lacera videntur atque abundantius
 solino, odor vero et commendat et blandissimus, eo enim succulissimum
 flagrat later, melonimum tot praesentis exomacum donibus *Syl-*
phium, et ut *Plinius* ait in usu non diuementis, magnificum ad
 argentei denarii pondus pentum, et vnicum illas etate eadem
 repositum *Neroni* *Caesar* minimum fuisse, et *C. Valerio M. Ho-*
renio *Cott.* *Cyrenis* *Romani* aduecta publice lateris pondus
 XXX. *Caesarem* *que* *Dictatorem* *Belli* *civilis* *initio* *inter* *aurum*
 argentumque eius pondus CXL. eo aratio protulit, nec enim
 illo patet *Cyrenis* a portari cristi iam a mercatoribus viri ob
 obtinendis custodiis poterat teste *Strabone*, maximo namque
Cyrenis in pretio, ac honore habitum vel illud ostendit, quod
 ut praecipuam rem *Battu* suo dono dedisse dicuntur, inde
 agitur alios quoque magnae estimationis, etiamque de iis
 quod dicitur proverbium qui maxime honore adipsu-
 euntur *Battu* *Sylphium*. *Augustus* quoque suum *Moe-*
cenatem *Laternetrium* vocabat quod maximo in pretio
 in *Hetruria* haberetur. Dolendum vero quam maxime nobis
 si deunt praecipua haec *Narvae* dona, temporibus, medicisque
Plertim atque *Philosophis*. Hinc amministri *Mactiolus*, com-
 pluresque ex *Neotericis* alij acquiescant argumento duci, iam
 antiquae eius caritatis, et raritatis, et *Plinio* etiam publicanos
 pabulo pecorum illud in ea *Provincia* ad maiorem de populari
 lucrum attente, ob id iam tunc multos ante annos in eo non
 inueniri solo, *Strabone* vero *Cyrenis* defecisse eius pene omnibus
 erubis radicibus a barbaris *Nomadicis* odio quodam ingruen-
 tibus, solino autem barbaris impressionis initio vastatis agris
 postea *Veitigalium* nimietate peritus ferme ipsi *Accola-*
 euerunt, quibus feram eius naturam, nec vlla man-
 suetudine solitam cultura, sed ab ea in desertis supientem
 non parui est *Sterea* momenti, sed est semper maxime
 laudandus existimaverim qui naturalium nobis saeculo,

deint, non latuant, representes carentiam naturae
diligentius perueniunt officinas, et vel genuina re. e.
tenebris eruta. Reipub. consentunt, vel simil. in mediis
deprumpta, utli errore, aliorum ansam praebent indagari.
Quod maxime consentaneum fuit Lasepiti dignitati.
eoque magis quod nec Syrenis dumtaxat Lasepiti
vis reponenda videtur; nec si prius temporibus deferent
impedimento esse, cum oritha, aliaque tempestate, reperi
unt, et copiosum, variantur temporibus. Naturae facultates
variae disseminantur, natura ubique locis, nonne Syrenis
ab Imbre originem Lasepis reperiunt, cum non alij locis
et temporibus id euenire potuerit, mercurium certe tam
medicinalium quam aliarum transportatio mutabilis est
maxime, scimus denum antiquitus maximo in pretio
habitu quo nunc Plebs tota contigitur. Agallochum illi
temporibus adeo frequenter erat, ut in Thunz locum a Quercu
ride substitueretur; hodie apud Norwic Thunz quadra
ginta libris Agallochi componatur unia. Aeque igitur
animo Lasepiti inquit Philologus excipienda videtur
si quid minus arduum arduum Lasepiti quod Hippocri
num Matthioli Smyrnum, Fuchsius et Lacuna faci
unt, non solum semen ut pro Lasepiti a Germanis et
Anglicanis est, et Imperatoris, siue Abhanti
Asserit, siue Oteit, minus apte a Lasepiti derivat
nomen, nec procerus ferulae caulis, ut a Fuchio Lasepiti
credatur, tandem et in Anglicis a Ruellio et Cesalpino
et ferulae illa Matthioli ab Aduenariis clausis
scriptis exposita planta, quod pluribus tum ab ipsis
tum a Rondeletio, nobis optime omnium Lasepiti refert
nec imminente iudicatur aliquid desiderari contingat. Re
minisci primum oportet quid Regionum et soli varietas
tam algore, calore, quam sideris luminibus diuersis in
plantis valeant affirmandi, earum tamen viribus, quam
effigie

effigie alterando, unde plantas non raro paucis nominibus indi-
 gitare, et distinguere solemus. Denique, praedictis Stirpibus
 nobis etiam genus, nec a Lasepitio diuino praedita esse.
 Lasepitium etiam doctus, et virtutibus licet debilius quoda-
 modo, et Medicorum experientis animis cognitis condecoratis.
 liquentibus etiam vulnere fuit, qui lateri ipsi respondens
 minus tamen valens, raris lachrymatione, et exigua
 e ferulacea familia selenini generis caule, vel
 eminente, vel non humili, radice magna exteriori
^{fusca} ~~fusca~~ in alijs non alba, et capite seu tubere midente
 salsam evadit, et quo tuberosa dici possit parte non
 carente semine foliis alijs, alijs salsam compolito et lateri
 folijs ab Apio non discrepantibus donata. Quod satis diligen-
 ter monstrant harum plantarum promotores, et ratione
 contentos, cum omnino sit, Europaeum huius representationem
 Stirpibus Silphium agnoscere, cuiusque varietates quod Aphro-
 dita annuo quidem Angelica latifolia selenis Malubientis
 et Imperatoria argutifolia Seriphium quidem iungantur
 affinitate, a qua satis opinione omnino distare video
 Rembertum Dodonaeum Petrum Torum, et Mathiam;
 Lobellium Virum de re herbaria optime meritis Ruellium
 vero antiquis etiam in Gallia Lasepitium cognitum enun-
 ciare cum a Veterinariis medicinis auctoribus equiratur
 Gallium Lasepitium. Virum debilitat, partium aliqua
 varietas, et liquoris paucitas nostrarum Regionum tempe-
 riei condonandae videtur, ut in pluribus audit Stirax
 legitimi non in Syria Cilicia, alijs que tantum Asiae locis
 plantae signantur sed in agro nostri Celyonensis adeo copiose
 sua sponte proveniunt ut conspicuas silvas, amplaque fructi-
 eces, conspiciant. Verum florum Arantiorum ad instar odore
 astivique barii perunda ex ipsi tamen quamvis robusti
 arboribus spontaneae per raro guttulas colligere licuit, sed

optimi Stracis. Id in Theriacibus arboribus. Id etiam in
Tragacanthæ radicibus in Hæcenis montibus sponte erigen-
tibus nullo ad hoc accedente mangonio euenit. Existimant
procedit ubi ex molli latrapitij plantis ob sat inferiorem
Aethiæ calorem resinæ profluere. liquorem monachil tamen
vulnere scarificatione aut expressione accedentibus comode
prolici posse. si vero Cyrenensis ipsius latrapitij, et lateris
notitiam perquiramus longe facilius quidem assequenda
videretur, et exigenda alij, esset qui minime ea cognoue-
runt, sed antiquorum præcipiti relatione rem desimpterunt
hesitantes ut in Theophrasti, Plinij, et Dioscoridis scriptis cum
Pona, et Lobellio obseruauimus, sat comode autem nostri
latrapitij varietatibus, et præcipuis ab antiquis ipsis traditis
uolunt innixi centere poterimus Cyrenensem ferulam celtiorem
molli, pinguiore caule succo turgentem magis, eoque
maiori efficacia prædita calidior fuisse, nec enim coelestis
solis præpotens vis a periculis Lybiæ solo abesse potest, unde
plantæ uigor, atque facultas, unde succi digestio, et excoctio, et
ferendi postea effusio, et sicuti ob ætheris caloris defectum nris
a potentiori illa efficacia, et turgentis succo deficiunt, ita hoc
ob radiorum ætheris confluentia succo, et uirtute, celtiorque
specie præcellit. Perquiramus tamen in prædictæ uetustatis reli-
quijs si non exactam saltem adumbratam eius imaginem. Arri-
nus Augustinus inter reliqua munimenta duo Cyrenensis
Reipublicæ præmitte Jove Ammonio Votis Domino, et latrapitij
planta molliori, et peculiari regionis fructu insignitæ apponunt
diligenter Philoponæ oculorum eius animo figuram excipiant,
fideliter namque neque in ipsa patria elaboratam, aut
non ex parte ut aspectu patet, et in nostrarum Regionum hodi-
ernis Numismatibus scinditur uariatione quadam, ceterisque Mi-
nervæ conspectu euenire solet. En tamen ferulaceam robustam
in ambobus naturam. En præcolum, crassum et turgentem
caulem, folia uero aliquantulum diuersa, diuersæ è magno
caudice

caudice protiliunt. primi
 latiuscula videntur, et magis
 Apio propinqua licet ruder
 efformata, et conspicui pro
 deunt femulae et geniculi
 sinuum alii ramorum ap-
 parenter circumdantibus,
 e medio etiam sinu minima
 erumpunt foliola. Secundi
 folia ferulam ongi quam
 Apium ex parte videntur
 non tamen abq. latitudine
 ut omnino ferula dici
 possint, geniculorum alii
 innotescunt, nec e sinu

medio alii exortus. Hoc facile suspicaver Syronensis plures Cicer
 pitij vane et folio licet e molli, nam licet plurimum aliquid
 in secundi Numismatis effigie artificio rudiori tribuendum sit,
 angustiora tamen nummatisque folia aperte spectantur. An
 hoc inferius illa Magudaris, quae et Sybica quoque, et Theophrasto
 teste aspectu ex parte manifesta, an orobolus admodum one-
 fallo dignabatur, et peritioris, in hoc vilius et laevis expert;
 ob id praecipua pars caudis dumtaxat truncus inculpat quod
 reliquo propter suam maiorem haberetur in pretio, et Ciceri digne
 mitteretur. Radix in utrumque Leone posthabita, prima foliis
 etiam stellatum quales in nostri lateris ambellis aut non admodum
 dissimiles videre est praecipue Lembois, et Imperatorias a caule
 seorsum sinistram exhibet. Quid autem in utroque Numis-
 matis exstet, illud in caule fastigio capitulum optuberant de-
 fide quidem considerari poterit, pro maiore illiusque effigie
 superstita propria et indagine. Vestigantur namque exposita
 tantum mixti figura iudicari, in secundo Numismate ferula
 folij cum Helyio Anguillario qui illud vel simile portasse
 spectauerat seum et tubere illo pro fructu comparari. Pines ad

instar recepto a Theophrasto et Dioscorido Laseopitio dixerunt
omnino potest. Cum ne igitur hoc tuber quod radium supereminet
laticum vulnere probem liquorum? haud difficile sane est
mandum cum in ipsa Iona praecipue notetur ut pote scata
nigrem Lasei mi ab ipsis scriptoribus radium supra terram
adherere diceretur, deinde eandem atturgere, ipsi vero minime
proprie sensibus, cum rem observauerint fortasse omnino
distincte manuum relationibus scripserunt formae et hoc est
quod caulis Magydarum etiam dicitur. Magydarum quippe
vltima alia Laseopitij species est. Dioscoridi radix ipsius Laseo-
pitij, Plinio eius caulis, vel potius uti Theophrasto aliquid in
caule, ait enim deinde caulis atturgit ex quo Magydarum, et
quod folium dicitur, exiit, quid autem erit postea iste
Magydarum, seu Tuber ipsum (ne de nomine dicemus) quod
tandem erit ferulam Umbelliferamque contentam, plenius proleat
inturgit caulis in eius cacumine, scapus in pedum protuberat
et rursus ~~tuber~~ folia sunt inde trunco alij latioribus, et
eandem circum geniculor amplexis in caud cartilagineis mo-
dum haerent, ita summo pectus involucri seu theci ad instar
circumvoluit autem benignas Parentis ope tenellis, et par-
uulo rei receptaculum praebent res vaginam, Coriulum in
ferula esse Dodonae monnulli appellantur omni induratum
lucum referentem, umbellae, et summi foliorum in
arcum stipata, ac in spongiote modum complicata rudimenta
condita servantem. Hoc denique nobis si non ex arte retulit
saltem referre debuit capitulum Laseopitij caumen pro eo
quidem, ac Viribus ob inclinat semini a folijs tenellis, egregia
plantae energiae, dignum ut infingeretur, et proprio do-
naretur nomine. Jam vero de latere quaestio sit, An
inter conuersos saeculo reperiatur liquores, certe a Cyrenis
si tunc iam antiquum ciuitas ibi defecit expensum non
est, videtur vero seu in publicanis, seu in barbaris, vel
agricolis hic defecit, refovetur, reponatur in apine dubius

8
nec enim radices erui omnes nec semper pecunias de populari
credite est. crediderimque facilem vim illam in hunc inte-
minatam tempore tandem extirpam euanuisse utcumque.
autem modo illuc deferent alio querendum est, et si cui
qui pro ipso Cyrenensi iure Belsolinum essent audienti
minime sit, cum iam illinc afferat iura nec ipse Cyrenensi
qui pro indio latere cum habent ab odorato illo Cyrenensi
haud longe diuersum. Matthiolus et Sargius merito quod
illis infanti, his vero omnino iuderi possunt, et omnino felici
pugna debent. Nec enim vel raritas et pretium, vel utilitas
Cyrenentium, aut ibidem deferre quicquam officit, nec
quod calidissimum statuat, tenuiam partium, et acris
virtutes, quippe cum calidum Belsolinum non exiguit, tum
partium tenuitas facile se ei iuncto adnotis ignibus et
ex se longe acuto, periculisque odore produunt, an Aris
insit acri, medicis potius experimentis quam gustu inqui-
rendum esset. Si vero in his Cyrenensi cedit, non egre
ferendum est, cui ut pole, à tenui in aërem sublimato spi-
ritu, ibique emalefacto origo fuit. Quod vero lascivium
antiquorum mensis admodum, omnino vero Belsolinum
nostris diebus parui omnino momenti ex antiquorum
cibus quo in desuetudinem abierint reserui, piper, quod si
Ara ipsa (de qua mox) sudorem esset condimentum, et per
quotidianum, quis ex Nobis unquam illam interferentia
fortiori stomacho non attingere tantum, sed et asperere
ponet fatendum verum amicum vnum tempore loquere
variari. Interim nullum docti experimentum ingratum.
Vel insalubre futurum si condimentis adderetur. Patria
mox refellere se credunt veteribus ignotum facientes, attri-
per quod nil impedit alio produci posse quam Cyrenensi.

in Parthia, Armenia, Syria, Media, Persia ubi dictum
Persia etiam Indiae contemina, et si Aristotele autem
Lasei respondet, eoque in Indiae Tanga, alijsque eius partibus
præter scriptorum relationem reperitur, nil prohibet aliam
etiam valeri speciem similes ibi provenire posse, in Sa-
marra, Sian, Martaban, alijsq. Indiarum partibus a Cyrenensis
coeli temperie non longe alienis. Ignoramus Valerius si alio
nomine reperiretur tantum obest ut ea de causa Lasei pitium
esse nequeat ut facilius me tam insignis odoris, et præcipuo
succa expectet eos cum præterea alijs ab ipsis dem fere Regionibus
missis abundarent, Nardo ardelice Agallocho, Narzapho
Lasei pitij nomine celebratum fuisse commendum sit. Non
mirum tamen esse debere antiquos Latuice ut alia
plurima, et non ab re Auerrois, sub nomine Belenizæ,
aut Blonzæ, hinc Petrozæ cognitum cumonij odorem
commendet, Nencem aperit ut Mattheolus indicat, et in
suis Faumatologia. Ioannes Baptista Porta experimento
docet aliasque obtinere facultates eius maxime tempe-
riæ congruunt sit. Porro illud Lasei nomen Belzoini
omnino ademptum videtur, validior in eo cortex im-
plicatus Matthiolo observatus arboris magno potius ar-
guetur quam fœculaceo stirpis liquorem esse, carbonisq. et
in Cypro præconitatem a medico Cypro confirmatam.
Garzianæ descriptam arborem Belzoini proleam,
vastam, pulchram, ramorum frequentia umbram
ramis ordine pulchre digestis, et in aërem clavis, cau-
dice crasso, crispiora dura, cortice venoso ait Cordus
folijs. Quorum paribus interdum cum lachryma adue-
hantur Theribintia, aut Lauri similibus, et equalibus
Garzia. Citi aut simonitæ ramis non adeo viventibus

et aliena parte radicantibus in maioribus vero ramis
erant ad salicis folia magis accedentibus latius et ta-
men et brevioribus vulnerari vero ad arborum liquorem
effluvia, et se propter difficultatem loci, et Tigrum
pericula, etque, et folia, et ramos deulit nec nummarid
dispendio solifecine. Sed Cyprum Belzoinum ipse Sargis
eo conuelleret argumento potest quo Caucasum, et Pampa-
nissiam Turcas, et Thraes non ex Syria hanc lachrymam
in propriis Regionibus quotannis faciunt transuecti vos
si propius adiaceret, folia igitur medio minus exacta
in suis rerum naturalium cognitionem quam meritis
in his ubi de huiusmodi ignorantiam credendum uidetur.
Suspiciari quoque hanc difficile est minus se possit
fideliter eum qui Sargis pericula, et diffiditque
Belzoinis arboris collectionem uendit, pericul-
quippe metus laboris evitatio non facili deinde experi-
menti cautela occasionem dolo dedisse potuerit, cortices
deinde lachryma immixti, seu lignosa fragmenta a
ferulaceis cellis eandem meritis, et radicibus
minime abunt, lignosa namque ipsa partes atque
prædura, inuisa componuntur, robustam vero memo-
samque laserpitij plantam maxime uidimus, folia vel
perhibet alteram plantam iudicare lachrymam eandem aptam
vel plura namque alienis folijs ad id apta inuoluta et
seruata secum adhaerentes illarum diu deferuntur utrimus.
Si uero subeat huiusmodi autem et Belzoini
Plantam arborem esse existimare fiet id quidem abique
ullo Laserpitij essentia detrimento, amissa enim quod
Sargis ipse etiam illa planta Corij folijs (quod indi-
care potest fructus naturam) innotuerit, nec quoniam laser-
pitij species estimaretur impedimento sui. ferulaceam non

Tandemque debet Sagapeno plantam ex ipsius resina
ipsius simili odore lignorumque in concreta similibus postulis
tenuium durculorum repetitis inquit quidem fistulosa praedita
medulla nigrescent totius equum obliuatum est. Nam
Laserpitij e genere arborum ordinis stirpem, omnino equum
alia in ferulacea, et succulenta classe non longe distans,
Dioscorides quod arbore lupulium elata Euphorbium ipsi
describitur Lybiae arbor ferulae speciem habens, Ammoni-
acum a ferulacea arbore (testatur quoque Solino, et Plinio)
distillare succum; ambo contentiones et congeneres; nil
mirum igitur habemus plures arbores ferulaceae familiae
et a Laserpitio quem odore, et facultatibus affine simulat.
praecipuum Sagapenum. sedamuriam descriptioni Carzid
exhibita, et folia Belzoini arbor habet nostris similia Sa-
gapeno, Mali quippe Citriq. minorum, non adeo uiriditate,
inferne candicante, salicinis breuiora, et latiora, non solum
igitur Belzoini arborea conditio impedimento non est ut inter
Laserpitij species. Unde etiam arborecentis si ariserint appropinque
reuerentur quae, sed eini aspectus Sagapeno compar et similis,
alii etiam propinquus eius se. generis praecipuum determinare debet.
Nec si diuini ab Apio folij, abque annua plantae. fructuane,
seu arborecent, ob id quoniam essentia, qualitatibus, alijsq. motis
in eius genere locari debeat facere potuerit, cum et legu-
minum arbores, et Equales uiderimus, et Leuroy folio apud
Imperatorem Abrinthum, spina q. humor phlogisti patiens.
Brasauolo autem Sulitanorum Naudamini Belzoini arboris
descriptio Laserpitium Dioscoridis exequitate reputant aut, La-
serpitium Belzodinum dicunt. eor. motis e. generis. Veritate. Aliam
verum quam praedictam (quod uiridi odore sit) officina appellitane,
uiliam nota. Laserpitium enim omnes fere Botanologi esse censent.

quod erit de latere praeclarat obtineat maximum in mediam
 vum p[er]tinet in India ab iisdem Regionibus quibus antequitus
 sole Latere deuehat; quod si in libris etiam eorumq[ue] emendatis
 admodum ut de latere dicitur scire exoptat. Bancanet, et
 Lambaynes sapida eam odoratq[ue] facere iuncta prolati apud
 Carzian, qui sat eam pro latere defendit, ostenditq[ue] duo eius
 genera facient; Symerum dulci colore, et imperium turbido.
 Verum si uti. Atque quod a latere ab Aberstine Interprete cor-
 ruptum nomen Arabibus *Belzoin* - Halcididum vel *Belzoin*
 Absendaar in odoratam qualis suauia Cyrenensis habebatur,
 et foetida quae auliv, magisque fragrant, ac Vinoso suo
 odore molesta esse. Arabum est uti apud Auicennam illi
 distinctio, itaque alia in dulcem, et amarissimam quod minus
 in cassum facit videtur, dulcis siquidem Belzoinum est, qd
 Cordus etiam nomine videtur, amarissima. Penum Latere
 quod foetida etiam ut gustanti est experiri nulla enim in
 Belzoina amaritudo, ut in foetida, sed et commendam suauitat,
 quae tanta fuit. Huiusmodi; sola vero rursus ambobus opterius,
 interius praestanti, ut puta Belzoino candidum. Translucent,
 diluta albescent, deinde tamen solidiora essentia Belzoinum,
 quam vera id, ut quod praefatur. Myrrham amuletur plus
 iusto, illi cognoscere videntur, qui pro selectione Myrrha
 Diotcondi habuerunt. Odoris vero si lentius prima dumtaxat
 applicatione similitudo perquiratur, nulla prius sole de-
 monstrabit, uti adoris ad p[er]mem, si mihi autem graue lentia
 Affe sufferatur, non plurimum differre, sed violenta dum-
 taxat spirituum effusione, modum hanc sicut Belzoinum
 tenuior, pinguiusque halitu, moribus ad blanditur. Simile
 vero quid ambobus sub colore, et animi delicate offacienti constare
 poterit. Idcirco originem aequae Ruellius Bracondus, aliique scripto-
 res intugari videntur quod Cyreniaco Latere Belzoinum

Huiusmodi
 4.87

Hist. Plant. l.
 4.87

Congenerem

congenerem fecerant. Ob id complures adhuc praevalenti Theatri
 Inspectores illorum retinere sententiam non sunt. Veritas praestantior
 quippe laseni speciem Belzoini resimere nobis exhiberi satillat
 nempe praescripta cominabantur nec minori in praedio haberi
 quam de pyrenaeo Opo antiquitus factum sit. Cordus ipse accepit
 dum ex eo recenti expressit, pingui, et praecipua flore quem ad
 emissa. Atque quid Benzuinum esse dicunt. Indis Regibus
 potentissimis in obsequio tanquam munera mittendo. Disper-
 ipsi in supplicationibus offerendo. Signo autem ad ieiunandum
 in laetissimum odorem accendendo enarrat. Mercurio autem perinde
 nique. aridum solummodo resimere. Eodem mentem accendi, quod ad
 Nos adferatur, ex quo quidem adeo patet, et hanc de illius
 praesio, dignitate, et virtute facile coniectandum, nec omnino
 si in laseni andas, quaeque. facit Nobis illam. Virtus antiqua
 laseni non omnino respondeant, nec ea vehementer operandi. Ad
 inesse videatur, sed enim res se habere si in genuino illo oro-
 bilian Opo experiri contingeret, quod praeterquam coloris rufum
 fulvum, ac candidum, et odoratissimum, etiam et caput
 opulentia gutta Belzoini acris, facileque penetrant ab ipso Valerio
 Cado sumus. Quam obrem primum etiam inter lachrymas
 seuque cinerem locum facile obtinere Belzoinum iudicari potest
 Sicuti praeterea illa, aciale Cyrenaeus hucus qui Opus praestantissimum
 inter cetera dicebatur. Nam vero et Nos de Opore esse certum
 fuisse, utonox ad propositum colligentes Superne, equum ostent
 templum postquam laetissimum conspectu illi fieri potuit ut si sit
 mus affatim.

Porta

Imperialis

Armar. in Dioc.

lib. 7. cap. 77

Arist. plant.
4. 28

Horum quidem complures medicamentis, alij odoramentis, utroque
 nonnulli. Vespertini duo celebrata perustionibus scriptura in testi-
 moniis ostenditur. Verum diverso sub titulo proliquis paucis
 quibusdam eorum facultatibus in humanum usum subnotatis.

Unicum inhiatorum & artificum minime detectum, aut obvia-
tum. Tummi siquidem reterat concordes luctus, lachrymas, pueri,
sicuti seivinctum aspicimus, et plurimum vegetantium extimatas
exarationes. Porro penitus adverte, quid sint, quodque commu-
nicaturas eos proferat nostri erit propositi. Coelestem illud
liquorem omnibus interfusum rebus deum animo illudimus
naturae opere, nec omnino admodum rari omnibus in rebus
sui generis contemplari liceat. Tutiusque mempe dicimus Opum
non debilem illum, a quocumque succum de quo prius actum
est, qui licet ab aqua illa temperie semotus olei Plantae
concedat proximie tamen conspersionem inter reliquas cor-
porum partes, quod omnino digestis utriusque elementi contra-
re diximus asseruit, crassiuscula magis essentia, sicciorque
pinguedine, et duriuscula ad terram plus aequo destinare.
videtur, ut si exsiccet, et humescere prius illum succum
visum est, in calore vero, et frigore varie pro rebus variis
se habere, ut in alio contingit, et in Euphorbio Raphanisque
videtur est, olei vero plurimum retinens, ipsius materiam in cor-
porum, et receptaculum, oleique cum reliquis defecationibus corpo-
ris partibus coagulum, censeri potest, ipsi balim proferre, et
subone, et pro maiori, omnique olei participatione per-
fectionem sortiri, sicut ab Opo debilius succus, et balim ab oleo
reipit. Tenuioris quoque crassiorisque materiae ratione,
oleum in medio reposito, ultimum sibi opus vendicat locum.
medium vero si digestionis, coctionis, et ratio habeatur, et elabo-
ratissimo mempe oleo postremo, quod summo naturae opere
colligatum sit in omnibusque oris, et perfectissimum, ulti-
maque, et difficili, ut plurimum ab alijs resolutione sepa-
rabit. Ut eius autem continetur fluxus atque lubricitas, pri-
mumque debilius succus depenit, atque effusio cohiberetur.

9
ceteraque puriores minisque subacta elementorum truci-
rentur portiones glutinoso Operaturus opus fuit qui liquida
quidem essentia praedita corporum inter quascunque partes
excurreret, viscido uero lentore complecteretur, undique
contineret & detineretque, ex eo corpora conuincerent, co-
agmentarentur, et soliditatem recipere, ut uere Statueret
dici queat, quod Philosophorum quidam indigitare iudicant
tertij illius radicalis humoris descriptione, quam natura
glutinosam ac tenacem, corporumque firmamentum ducunt, eoque
detracto in puluerem, puraque fere omnia redipi elementa.
Sed hoc in Animalium dumtaxat corporibus hoc solo intel-
lectu utpote necessaria, amittantur, quae nostris nunc
sensibus subijciuntur, et in quibusque musculi imperire
sinebit. Maximamque essentiae partem constituit ut in-
merito excretionem eximiam sint corporum, eo siquidem
argumento ex arborum essentia plurimum excerni non
Uniueris excretionem dici, sed eo tantum casu aquam
est quod ab exuberantia carni succi euenit, ceterum non
sicut in corporibus nostris quandoque fit, alias enim ab hoc
Glutine ipsa pendet tum arborum, tum ceterorum inglorum
consistentia praecipuo veluti succo, et persistencia radicali
partes agente. Quod ut in omnibus ~~tamen~~ in multis bestiis
videlicet suum se habere euidenter appareat plantarum
contemplatio praestare poterit, in quibus uidelicet plurimum
contineatur illius, varaeque pro illarum temperie in modum
veniat aspectum, sponte namque in succo turgentibus pin-
guis et copioso e celtioribus Vinacionibus stirpibus, col-
luctantur superflua namque corporum mole trigidum dum
sele exponerant, expurgantque per cutis rimas vel ad
hoc foliiscentis, quod naturae opus, coeli calor, Veni que tepor

largius promouere solent, sed hominum quod est cupiditas, quae
minime satifacere munitur. Vulneribus autem sauciant in-
portunum ad maiorem ex lute glutini indeque quodam co-
pam facile, a pertione atque interis corporis effluentis. Ex-
cerptum vero a volucribus, apibus, fumiis, barbis, caprarum
mandentium in istis stirpibus, quod vel minimum extrahunt
vel in cutis poris detinent acrius ob nimiam calidum, videnturque
habitu exilis, et potest illorum cruribus villisque corruptum
cuique ex acutis proliat. In alijs autem mollioris empa-
gini, umbellionumque naturae, et parum glutinosa humilitate
plantis aquosi succi solitate, ac lenocinio quodam pro-
tractum exprimitur cum illo coarctis durioribus partibus,
elapsum, iuanescentemque illo vel ex se, vel ^{ut ignis} ~~ut ignis~~ decoquen-
ti relictum habetur. Inter nigri siccioribus corporis ipsius
partibus concretum elipatione, fusioneque distractitur glu-
ten compertum in istis quod glutinis plurimum idque cohaes-
centem innipumque obtinent, ut scilicet promat nequeat, et
siccitudo praedita temperamento. In similibus debilibus
tamen et mucosis calente proliat, aqua. In opibus magis
eius decoctione horum siccioribus contumax violentius ex-
trahitur corpus diluendi sese intrinsecus, et ostendendique
longius ebulliente aqua rapiente quod ea euanda colligat.
distillare uero cogitur ex oporibus ut pote ferulaceis herbis
impositis, aut circumpositis igne effugante, et conciscentis,
frustulis, ac in receptaculo cogente. Porro est resina, quae
natis arboribus obtruncatis, alijsque herbis terreo, vi-
treoque glutine surgentibus metallis, denique ipsis et
quibusdam terrisurgente ignis in maxima et uerente
expellitur, labitur, remanetque, ut in omnibus uidere sit
pinguioribus quidem facile, et duris, terreisque difficile glu-
tinum haberi, et in medicis quodammodo. Quae omnia
humana

humanis sunt ad lucrum diligentibus collata etiam bestiarum
 famulatu, præterquam prima suapte naturæ instinctu est pro-
 priis corporibus erumpentia, et quæ munificæ aliis etiam modo
 nobis est elargita natura; præstantini longè ac vel artificis
 valemus, et perquam delicate. A sole namque feruente ab ipsis glu-
 tinosis, succosisque plantis egulum, et partim in aerem atque
 fructum, mox nocti frigore recedent, et vel in proprias plantas
 vel propinquas in alias, et solim si dies agitata fuerit, partim in
 ipso poro si corticis limine usque riuicidum irruent, probat in
 nostrum usum, et diuersi quidem pro plantarum ratione tum
 emittentium, et circumstantium simul conspirantium, tum
 indirecta relatione, mortem præsentium sedem temperant,
 et facultati. Quæ omnia crebris contemplantibus innotescunt.
 Latet vero in nostro corpore, et omnium sentientium glutinum
 humor ille tertius radicalis, e quo plurimo spermatis conflatur
 essentia plurimum in mineralibus miscelæ Bituminum, quæ
 ut his omnibus perquirere Phylisoptis cui ad commodiorem in-
 tuitum Synopsis substituiimus, ita in una quaque re sese glu-
 ten ostendat in omnibus ut diximus miscelæ compagine, ut
 merito inter mixtorum principia prioris resolutionis elementata
 siquidem locandum fuerit, basim rebus præbet, ac fundamentum
 et Vinculum conseruationis, ac consistentiæ, quod tum patet glu-
 tinum viscosum, solidum, ac tenaci essentia; tum propria incor-
 ruptibilitate, quæ ab omni corruptione, et senectute vindicatur,
 aliisque rebus in eis conditis, et alternatim communicata, cor-
 ruptibilia namque omnia in eadem aëre. Balsamo myrræ,
 Aloeque ducuntur ad perspicuitatem, floresque et fructus flau-
 dos, ac putredini illius obnoxii, saccharum et mellemque alternantur
 excepta, et cuncta succique puriora et rerum quascunque
 putredinem pati possunt compositiones eis a medicis septatis.

permixta custodiuntur, oculusque gummi, et succino integra
Animalia ad innumera annorum, aetate. Cetera vero Glutina
proprietas, utilitates, et dignitates propriae esse, et longiora
adumina exquirerent. Nobis quidem natura hoc misterium
generationis attingit, ut fuit, et quam maxime fuit glutinorum
attendere, atque a se ideo videlicet oraturam eodem attendere
oportet, qui in plantis ipsis colliguntur, seu spontanea, seu provocata
et excerpta, ut Mel, Manna, Saccharum, Cera, Sandaraca,
seu Eithiaca, Saccharum pluribus testibus ut inferius exami-
nandum erit affatur. Serapione vero Thuris Manna ob id pro-
fate dicta, quod Manna vocaretur in modum magis autem glutini-
sam ostenderent vires, cum peritiamque Pena obtinuit, ut
idem de latere, alij, qui per centum annorum meritum, cum
idem de similibus fiat, a se ideo de grauatibus, dentibus, et
Laudano utpote, et Sandaraca, quod ferri magis participare vi-
dentur. Postrema teste Plinio, Cardano, Bratavoli, et Libano
convenientibus Verno rore, et arborum succo summi modum con-
stat Arabica minor lachryma, et propinqua duntaxat, asperitatem
a melle et ficis — quodam modo dulcedine Apum quosque
cibarium periculis congerunt. Eithiacam dixerunt Chonithum, et
Sandaracem Juniperi recentiores . . . . . Arabes sequenti tri-
buerunt Verniceris et Verniginem a rore dixerunt uerno-
tile. Hermolus, et aliarum quoque arborum credimus, seu
spontaneum, seu arborum, vel apumque Quen: in Graecis
enim Mucibus plurimum Plinio. Hi ab aere citra varium
Aethiopiae quoque nigri, Aquiloni rubens. Sed facile hoc mihi
sensibus innotescunt experimento cum Cisti, Juniperi, que proficet
Irupini, omnique sylvarum, ceterique agri quod hoc sciant quamplures.
Minime vero latere, et aliorum quorum in propriis Regionibus
non myrsini, Ballami, et latere in rore, vel Imbric descendant

esse percontare. Halitus namque in aerem tales ascen-
dunt quales humorum terrenis aquisque quam cir-
cumstitis plantis manentium expirat conditio, id namque
in diuersis rerum rores, pruinaeque patet et in distillat.
evidentius vapores rei deferre qualitates, est glutina-
tum e rebus distillatione elici ut e ferulaceis tum si ipsi
distillentur quandoque cum tota etiam substantia ^{ascen-} ~~tran-~~
dere, adeo uniti sunt epacto corporis vera Captura sepe
alijsque resinis patet pluribus ex succis igitur aquarum,
ex oleis oleorum vidimus, et e glutinosis vidimus attracta
glutina. Mella, namque mannas, laudanum, saccharum
et similia vidimus quod similiter expectare valent innu-
mera, tam in herbis, quam in Animalibus, et mineris.
Sed et omnia sunt glutinosa. expectantur autem e maxime
glutinosis quod si quis in plantulis etiam glutinum perpe-
tuas scaturigines et minas, et tota corporis cutem absque ulla
rimis eorum effusionem libenter inspicere visum Lychni-
timum contempletur quam aptissime Imperator Viscaginem
appellauit, istius enim plantae ramulos non secus viticudo,
fessinoque tempore, obritos, oblitosque obseruare poterit, at si
datis quis opera ad aucupium tali glutino obduperit, tunc
et aliae in eadem familia plantae, sunt et Armeni Vitis
similiter abundantes. Quod epicotris huiusmodi corporibus
validior affuerit natura, aptiusque partes simul transuerse.
Et glutinosius igitur, piceis que glutinosior, et piceos imbrere e
laseris lateris descendere aequum est, neque officere
debet quod glutinum essentia crassiuscula, grauiusculaq;
videatur quam eleuari queat, praeterquam enim quod
glutinosa ab aere inspersiones colligimus, et tenuiora dum-
taxat exurgunt partes, plurimum dei in ipsis includitur.

quod nubes contuendisse compertum a quibus etiam nonnulli
contineri a quo percipiunt et ab aere cuius latit. habere odor
indicat spiritusque in altum recipientes odore fumi & tenuis
effluuiis in aërem quem statim replent atque pervadunt
apte monstrant in suffibus in quibus Summi præcipuum
obtinere locum et odoratissimum præsertim Belzoinum laser
videlicet Indicum idem de Cyrenensi suspicari debet
Pencedani gluten teste Dioscoride in sole unguis expirare
et evanescit nec hinc in altum tendere urgente calore ali
enim. Porro aqua deduci tenuioresque halitus
in pingere viscositate lacis disgregata calore quod postea
in nubibus coarctata rursus in latice frigoris ope emer
gat descendente. Quid si in ipsa etiam nubium de glu
tinosis lacis constare dimittantur fabricantur ibidem
olei in quibus maior opus est diligentia et digestione
terrea attritu pulverem tenuiorem partes redactas partes li
quorem paulatim combibant admittuntque igniculis aëreisque
afflatibus calente subigantur. Cetero in lentum refluxu liquo
rem viscidumque. Pluvias ergo absque ulla miraculo habemus
glutinosis non secus ac superius succosas oleosque et pro
glutinum genere frequentiaque fortasse complures diuersas
Præsertim variis in Regionibus ubi variis exhalationibus aer
completur. In Africa quidem minime omnium mirandum
esse imbres inspergi ferulacei glutinis participes ubi
ferulacea natura maxime superbit et frequenter est
et id validissimum facile trahit agitque laser autem
Præsertim quod calidissimum aëre igne et spiritibus
essentia superius ex Salerno novimus qualibus alia
petere facillimum propriis que congruum naturæ. Pi
ceos vero ubi Picea Pinetæ resinosæ ubi resina

ferantur

ferarum sylvas intuent, minus tamen recte à Populo obre-
 uari, imminuique dici. Illud tandem remanet ab admirato
 liberandum. Piceis illis imbrat in Africa demissos laterpilio
 originem dedisse, non rerum ac si illius seminali foeti virtute
 fecissent, quod enim laevis glutinis participes esse, et
 piceis à populo dici potuerint, hoc declaratum, quo igitur
 nunc modo enarratas genitali virtute replerent, exqui-
 rendam. Proprietas haec glutinis minime à Philodogis
 commemoranda sed diligenter observanda erat, admirabile
 enim in illa opulenta delitescit seminis et generandi
 vim propriamque plantam produciendi. Quādam lachrymas
 oblinere Theophrastus antiquorum Philosopherum primus
 indicauit. Hippocistinum, et liliū sicut et alia quaedam 2. 2.
 sua lachryma seri, inquit, alibi etiam peculiarem maxi-
 me esse plantarum generationem per lachrymam, et Hippo-
 cistinum, seu Equam, liliū et aliorum quorundam nec idem
 Plin. praefert de albo lilio cetera Hippocistini natura lib. plant. 9. 1.
 quod à sui caulis lachryma nascatur. Aristoteles Theophrastus
 Mirra lata natum, succumque eius Mirrae saporem habere
 colligentibus. Nouisse etiam hanc sporum Virtutem ipse
 Aristoteles, seu alius qui plantarum duos conscripsit libros
 dum in aliquibus plantis originalem Opum esse tradit ut
 in Origano, et in planta epigynā dicta, quod nonnulli
 haud ab re ὀπόμενος legunt aperte uidetur. Notatum
 et à reventibus, sicut praecipuum inter litophita coralli-
 um lacus glutinis turgentes proferre ramulos intumens
 serellor, quod ubi inuiderit proprijs proboet plantis originem.
 Cesalpino etiam referente. Cum rem aliunde inquirat pro-
 pagari Corallium, aspermatum enim inter numeratur condigne
 ipso glutini eas quae semini debentur Virtutis à natura illata
 videri potest. alij autem multiplici prouentus gratia

6. 6.

lib. plant. 9. 1.
caus. plant. 114

contributas, id porro tum minime propter rationem esse tum
ipsa glutinis natura plerumque debet non difficile cognoscere
libere enim a corporis plurimam obtinere partem glutem
dictum est, fluxus quippe est et fluxus, singulisque eius partibus
veridicus, optimeque digestis et conuictis, earum succo densatoque
constans, nec secus ac in sensibilibus viventibus semen tam
oui parit, quam vituli parit, quod e tota corpore conuenit di-
gestisque sanguine fit et glutinum. Et igitur ortu ac es-
sentia sal respondere uidetur et eandem nancisci potuerit
facultatem conuenit et receptionem, huius namque calenti
pingui terra uteri vicem praebeat quod illi foemellae faci-
lius quoque nasci quod minus habent perfectionis et mul-
tiplici uia estimare debemus. Duplicem enim ut vniuersum
loquamur stirpes sortitur generationem. Quae a semine
determinata magis naturae operis fit, et perfertur, cum
semen elaboratum iam organici corporis principium continet
nec aliud praeterquam terra gremio foueri, aliquo quo usque
aperto cortice excludatur desideret sub hac et quod peritur-
culum initiationem propagationemque sunt cum magis prin-
cipium iam elaboratum habeant comprehendere etiam debent
nec absque glutino intelligi, cum et semen, et partes plurimae
glutinae, oleoque simul coalescentibus consistant. Alia
vero quod natura plantarum absque semine, et semen, et
primordia ipsa molitur surgentes pigniores halitus elemen-
torum corpore putido conuictis ut mittit et tandem ipso
fermento putredinis fiat oleo, glutine, et succo, accedentibusque
alijs constituenda planta persimili quod spiritus coelestis du-
cat germinulum (et hinc ab ipsa planta productum semen
respondet). Vnamque paulatim trahat in altum quomodo
Vallae, montesque, et immensos agrorum tractus plurimum
conuictis consentandum est, cretarius autem in alijs partibus

sapientie vel eruta profundius terra aliisque quous timine
 inaccessis spontaneis stirpes exurgunt. Media ergo inter am-
 bobus predictis generalissimetur quod per gluten fit, habet namque
 semihalem vim imperfectam cum germen minime ductum
 et homogenea fore ostendat nec organi, nec elaborationis quic-
 quam receperit, sed vitui dumtaxat a completo deficit semine,
 cum seminis materiam vimque habeat. ob id operatrici naturae
 in terra. supponitur sua planta ut pote. constituenda et
 sentia etiam ab ipsa planta emissa includit propriis spi-
 ritibus in aëre, quo deorsum et succum haurient circum-
 accidentibus facile alij spiritum huiusmodi per calidam
 putredinem exquirat ad erigendum germen. Silphij num-
 rum laser cuius corpus præcipuum est et materiam silphij
 naturae subternit ut putredinis calorem ingererat vitamque
 semini vero præcipuum corporalem materiam habet etiam
 uitae et organizationis exordia. Nisi uero gluten in terra
 gremio circum accidentibus elementis computruerit generatio
 nimia perficitur, sed exoritur abortiva plantula maxime
 vero glutinosa ut quae glutinis ipsius ortu luxurians ita
 eructante est Quercubus, Malis, Sorbis, Amygdalis, Opulis,
 aliisque arboribus glutine vitae exoritur. Cisti vero rad-
 icibus vel Ecasto, Hipocisto, et Rapum, et humiliorum plan-
 tarum ramulis Villi ac comae ut epithimum, Cuscuta, reti-
 nent tamen plantarum suarum quodammodo genium. Quibus
 omnibus minime discordem Theophrastum habere. iudex pernamus
 Minorem abesse a lachryma originali virtute rationem asseren-
 tem, caulibus autem respondentem hoc est corpus, et essentia
 stirpium, quod licet perfectius in eisdem surculis novam sui
 generis exsuscitat stirpem, et in lachryma addita putredine
 ad corpus in artus diluendum, quod loquutionis laconice
 Theophrastus aperius innuit, nihil enim aliud lachrymam

enim quam fecundum coactum plantarum principium dicent,
principium quidam compositionis, seu coactam illam, Unitamque
essentia fecunda uirtute et spiritibus repletam, non sine
humore, caloreque generationem hanc perfici, hoc est, non
absque Elementorum accessu et punctione, standem non omnes
Lachrymas, Operaque Vim hanc obtinere, suum nec causas
inditesque. Hoc certe magis animusque prolixi et, secundum
plantas aduenire debemus et quod calente spiritu hurgent
viniacique natura superuenit, tenacique maxime sine ca-
lore, et uide, ab ipsi enim genitale glutin merito expectandum,
non quod coetera glutina infecunda, promut, et tali ui debita
promut existimemus, sed potius umbellitate, effectique virtutibus
spe ut plurimum frustrari. Locum vero Eum nota facultate
per amplum Panurgio Artifici proberi, ut diligenter adiu-
uet, conspuat, terat, et sic e lachrymis exister plantas,
tutius faciliusque. Ex ipsi seminibus glutinorum L.
delibuta proprio glutine terre committere, probu hiorumque
stirpes, quod a liquata pluviali aqua glutina inspergat
quid si varijs committendo tentamina compositionum faci-
at plantarum, sic alijs ingerere lapides et facultates erit
experire. Sicut et sepe glutine e lino hortensem conuergere
Draconem, Scimus e fungorum glutine fungos, et quod
utiliora, mirabilioraque forent, sed principio Physiologis
patefacto facile quod innotescere possint. Ceterum magis
fecunda sunt lilia, quod adolice e radice et semine
maxime prolixi sunt, indeque etiam Opio uidimus
in horum quidam adeo luxuriant, glutine proditur lunc
ut caulis ad latera, in ipsi iam elaboratum bulbiculos
Matri feracis aditu erumpant, quod et id bulbiferum
dicuntur nec longe quod Caucasum Moly dicunt Nobis ob
id multiplicationis Symbolum est quod ad bulbi et caulis
latera prolem innumeram imo in foliorum apice collectam

in bulbiculum glutine, et seminum, florumque uic, ubi
 ruit luxuriantem, et moras patiente glutine, bulborum
 sui generis Umbellam erigens, omne suscipiat ferulaceum.
 Deinde inter herbas præstantissimum, generis ipsius Hippote-
 lini testimonio, glutine, genicæ facultate prædito donatur,
 alias copioso semine præditum. Selinorum vero exploratius
 inest. Quibus Cyrenacum Sylphium affinitate maxime
 propinquum, idemque ut ipsi quoque competere posse lachry-
 mosam emittentem, genituram hanc dubie sit existimandum.
 Si vero glutinum cum suis qualitatibus ageretur materia
 cum geminata quaque virtute insurgere, et ad eam referen-
 dum est, immo in halituoso aere posita, ad illa quæ, et pluri-
 ali aqua, quæ maxime spiritui pregnant, prutæ, lagini, quæ
 otropia et solis ^{in solum} calore corrumpitur, in forcidenti sole, et
 et sitientem solum facili ratione ibi statim conseminari
 complutque exultari. Atque ita Cyrenensibus glutinum et
 laterinum liquore imbre immixtus, inseminaturque, si namque
 in ipsa Africa Sylpheta minime fortasse antea fuerint
 nil impedit halitum, et Parmeniacis Medicis vel propin-
 quioribus fortasse etiamque in ægypti vento translatis ibi
 demissum eius nempe fume longe longius diuersum, et
 impensum cinerem docent Historici. Ob id, quod sublimatione
 translatione, et circumuersione à grauioribus purificatum
 alteratumque fuerit, in eundem suauiorque uideri Cyre-
 naciis fuit. Alij porro si constatum ferulaceum in Africa
 et propinquis Cyrene Regionibus ex mixto, glutinosoque ha-
 litu testem quid Sylphij proximum suauiter autem præge-
 nitum fuerit opinari malint, non facile, sed arguendos cen-
 suent. Enigetur perfectum imbrem lateris, et lignem quomodo
 constat, quod semel tantum ad originem Sylphij descendit
 sicuti sat fuit, ita alias quoque, et alibi ubi Sylpheta ma-
 teriam probere, nonne offendi facile est. Constataneum vero

cum lateris glutine constet eius quoque iucundum expirare odorem
et odoremque aliquantulum rubicantem praeferre, et lucidum,
vividumque glutini luteorem. Quali uero quod syluam ibidem
ingeruit pluita fuerit perquirendum, glutinorum proculdubio
esse ipse Theophrastus promittit dum piceae, et alique humoris rores
designat, alibi vero eiusmodi quadam ratione ut later syluam
prostituerit, ubi nulla antea erat scribens glutinoso humore
sua rapente in meminit non est, quo autem glutine in dabo. Ad
piceam relatis generalius quiddam est animaduertenda tamen
inter huius liquorem et lateris differentiam illam piceam a
similitudine piceae, huius piceam hoc est ex pice. Picea igitur
propugnator syluigenae imber, et quoniam quibus arboribus constaret
syluam istam lateris, id est piceae glutine compactis coniectari licet, resi-
niferis uidelicet. Cypressus uero inter has facillime est genitura caus. pl. 1.5.
a perparuo enim seminale satini habet originem, spontaneam
vero putredini pluribus in locis in Grecia, uero agri hib. pl. 32.
et praeterea praeterea. Cypressus in solo frequens, etiamque
amara, nam teste Theophrasto in eo optime prodit, potiusque facillime
ex eius residuo glutine piceae sylua proximamquam antea uide hib. pl. 4.3.
exurgere, et longaeuo cypresso permansere. Vtrumque autem
fuerit minime interdum quia alij de ceteris glutinosis arbori-
bus, ut arbutis, coniungere queant sane a glutine origo innotuisse
videtur. Cur autem hoc apud Graecos solummodo facta dicatur
idem causa esse nobis nunc quod ibi crebrisque potentis, validoque
graniscula, lentaque glutina exhalantur, exstanturque, al-
bi autem rari, paucique quantitate fieri aquae, copiosae
occurrant, ut obseruare non facile sit, et dignoscere. Contingere et
pluribus pice in locis, etiam propriis glutine quam mixto va-
riis, et nouis plantarum familiis propagari, coniungereque
quam leuiter exornant, et nobis non parum inserviant, nec
parum interim ab imbris etiam cum Theophrasto nouisse, str-
pium originem.

Quoniam

Quamquam res omnibus notissima Mel esse videtur, non parum
 tamen quæstionum involuta ambagibus et antiquæ atque caliginæ
 remanet obumbrata. Clarior iam quidem Nobis ipsa oportet
 esse potest, indeque penitus elucidanda. Siquidem glutinosus suc-
 culus dulcis Mel est, tenuis, magisque oleosa, et temperata glu-
 tinum pars. Verius etiam ipsius naturæ largitate insita quam
 huc inque etiam a Physiologis sit, Elucent namque in
 unaquaque re videmus, in sono quoque glutine temperie
 propinquioris dulcoris aliquid est reperire quod Mel dicimus ve-
 rum proveniri, indeque glutinum dulcedinis participationes,
 magis minusque inesse pro diversitate vero quadamtenus di-
 versum. Dulcia quæcum plurimum obtinent, probentque
 Mellis, ut fructifera, pomiferaque, ut Mel, mela, inde dicta,
 ficut, Prunorum, et reliqua omnia, quæ Nobis etiam probent. Olera
 graminum, interque Mannæ a dulci semine nominata sunt.
 Lemnæ, et vel ipso nomine indicant. Melilotum complures Car-
 dum, cæterasque herbas quæ viventibus alimenta ministrant,
 fruges præcipue omnes, frumenta, legumina, et inter eas Mel, et
 frugum Panicula quæ tum in semine, tum in reliquis capitulis
 dulcedinem habent. Dulces etiam Arundines, et ex ipsis facientibus
 Saccharino Melle surgent. Indiarum quoque, et Aegyptiarum
 Arundinum radices habent etiam seu Albulas, pluresque Indice
 et Sydiæ Arbores. Quæst Corax, et Spind, et Syriæ Akomelli
 generis, mollesque oleæ Quercus, Liliæ, fraxini, Corni, Carites,
 Cedrique Libani, plurimum habent melligenæ, pastorem dicitur
 in resinosis glutine præcipuum præferant. *Reliqua quæcumque cunctis Animantibus Sere et esculentis fuerint*
 eadem non parum referta melle, confidunt. Mel siquidem ipsudum
 non solum viventibus alimentum, sed et quæcumque inædibilem
 mellea esse omnia, quæ hunc liquorem aliunde avortum decutum
 corporibus, rebusque insunt, omnibusque pro eius maiori mi-
 norique participatione, magis minusque Viventibus nutrant.

vel ab ipsa primum admirabili antiquis Nobisque concelebrata
dulcedine videre licet ea primum suavi perinuandog. quibz
ipsiusque ingratu. Aristoteles probet nutrimenti, partes de-
lectas corporum, naturas amicitiam ipsque per rationem dda sese
intinuat attrahentibus nutrimentum est, et nutrimenti peti-
culum, utriusque essentia est omnia aut dulci, aut conmixta me-
trix hinc Aristoteles nutrimentum cum animal simile dixerit
dulcia Nobis similia dixit, quod citius impleri. Nos et satiani
quod tota cibis idoneus sint atque ex illis parua plerumque a
corpore capi etiam et nutrimentum, acia quo parum habere ali-
mentum, nempe Aloe parum omnino mellis illa plurimum,
ad hoc enim dulcissimo crebrique ut constare poterit omnibus insito
quodcumque harum dulcedine nutrimentum par est referri. postea
dum ipsa fere aqua temperiet calore promota tenuitate facile
guauis aditum repente, quod quidem Silurus, et copiosius in
Mel, immutatur non probe affluenteque omnino grandiora corpora
alidum ostendit, nimirum lubricitate inuicem solidioribus, densius
coagmentatis corporibus non inde quaque congruit, sed
medicari potius contingit leni quodam per exterior corporis
meatus, lubricoque ex cum excrementis eluent, acique et
muroto lentore detergent, locumque fluore educunt quandoque
calidius calorem feruentem in hunc. Aer uero autem et Humor
uolucellos aereos fere corporis ponderis. Aer Apibus, fuit, Mel, Silurus,
Mel, et huiusmodi optime cedit in esam. Aqua uero
in cibum Veniat quocumque prostantissime nutrit Hippocras.
Sal. sed potissimum Celi inter Valentinia plurimum alimenti
largientia, recentis id testimonia indicant. Accedit, et Pli-
nus qui corpora augere dixit quod maioris est alimenti opus
vnu uero confirmavit a beior Infantibus. Enim panis nimis
ut pote alimentum probetur, quale delicatulus maxime deest
Moribus. Nato testet sunt et facer. Silurus enim aliter B.
Uinosum Butyrum et Mel comedere intelligit, diciturque

acti Mel Plantarum, et Mel Animalium; alijs Verò in menta
vel mellita apponi Varro, Plutarchus, Crinippus, Apuleius et
Alexander ab Alexandro Cellantur Scythas Melle, et lacte
Vici Siliant, nostris Verò diebus omnibus ferulis immiscetur
Saccharum etatque carnis Porci maxime nutruntur, et
pinguescunt delicatissimi carnibus Scelig. Mantes quoque
velut obomomatini, ab undequè satiani Libani monti In-
digenas, Galloque Bellonius refert; sed quod plurimi facien-
dum est Philosophorum obomium fuit maxime expetitur.
Zeno, Pithagoras, Pithagoreique omnes mouerant enim
panem hunc, Verumque cibum eiusque probitatem, quia
Mojam in nullam eui Senecam traduxere Antiochus Me-
dicus, Telephus Examiniatus, Pomulus Pollio super annum
centesimum, Aristonemque enim nulla eorū corruptione morbo qui
illo quod die Vescantur tradidit et Romulus Pollio Vinum cum
et addiderat, prouerbique dederat occasionem, intus multo-
fuit oleo, inde Mulum, seu Oenomele, et Pomulus cum ma-
Veneribus, salubri namque merito inde de Mellis Antonius cum
Mel. Quodque cito, et potu placitum, labor ^{acer} ~~arctus~~ ^{apud} ~~est~~ ^{est} Melibites
etiam in Vinum, et Hydromele quo cum et aqua, et melle
Vinum fiat, iandem indicatur Vinum, et alia Melioratum, hinc
hodierni dicunt Polom, et Monomito, Medoneti, tamē, Mace-
gliti, ut illi substituerent, Inaleu, in quoque Heremicolatum
purioribus mentis Mel ipsum solum modo exquirunt, de cetero,
nempe, ab ipsa natura simplici, et in mentis uicere, salubri
usque sat fuit post labitis quibusunque corrigita, sat pro-
sique cibus, impurique condimentis, syluestri siquidem melle
(ab Apibus intelligo in cauis a. bonibus, et trun, seu caue, nulis
saporum, et tunc sine ulla hominum cura, elaborato) D. Bap-
tista Visitauit. Manna quoque inter lammiles solitatio pau-
cula, Apum Aluearia cibum, et Vidum suppeditabant se he.

D. Gregorius: ad eo adhuc potens est mellis vis nutrimentumque
Solum Democritus Abderites eo in centesimum nuncumq. annum
mortem distulit. Sed Athenes tunc cum ob senectutis diuini de-
tracto sibi mel cibum deiecit. rogata domestica mulier
ne Thermophrorum instante celebritate moreretur in multo
diei vitam solo Mellis halitus calidore prorogauerit. Adnoto eum
vixit propius, nec prater rationem id esse. Maritius frons ait,
Plerum si calentibus paribus Virisque alto mel excipitur. Mel-
lis ut pote, et halitus promouentibus, flor carumque florum vel
maxime nutriendi et seruandi, certumque ipsi qui recte videntur
Vita longiora prebere subridium. Nutribus equidem illi, ut propi-
etatis et sensibus conuenit, qui reuerenti corpori non ruti prodest
purorumque alimontum fulchris ageat, et collapsas statim vires
spiritus reficere, instaurare, et restituere, ut in Sonatha sacra
pagina probent exemplum, cui et oculis in fracta simul cum
viribus restituta sunt lumina, et tandem florentem corpori
colorem eo vitali aucto proba nutrimento caloris Vegetine reddito
emuliere lumina probant argumenta. Sive igitur quecum
aliquando fuerit, sive in ipsidemmet ab ipsa ut insulam
distributumque natura videretur eo corpora. Nos reparamus
tamque subministrans quo hyuerius, eo commodius, salubrius, lan-
guine. Minus optimo, genuinoque cibo. Ceterum admirabilem
Apum vitam tribuit quo ad septimum, vel septimum saltem in-
teritum, ad duodecimum producat annum. Flor al. beatique
illos longaque viros. Ma. ubi idem appellatur antiquissi-
mus Vates et Physiologus, canere videtur Orpheus.

Venimus ad Dites omni que ex parte beata

Macrobius faulem qui vitam in longa trahentes

Sacula millenorum implent feliciter annos

et inde

— Capient dulcesque cibos terrestribus herbis

Ambros.

Ambrosiūque bibunt succum de roe perenni
Par illorū decorat et alarū splendor in omnem
Arri dentque illis fruēt oculi que sereni
Patribus ac pueris.

Mellea ^{et} ~~est~~ alimentum tam Vegetalia ut vicum quam Animalium
carnesq; adipēs lactisq; succi, oua, Portiones vero seu ex
frugibus ut Zythum, Curmi, Bivra, ~~Cornu~~ ^{Cornu} seu ex fructibus
ut Cera, seu ex floribus Mellis ut Cythysinum apud Plinios
uissimum, ac saluberrimum Ad^o referentur siue miscellanea
Lyceon, et inter omnia præcipuum vinum. _____ idcirco
quod alimentum fore ex terra lacte, et melle fluere in sacis dis-
tictum, et melle manare in vetustis proverbij habetur. Inde
Phrygiæ saltus, et Lydon montes liben Patris Laudant Euripi-
des, campū lactis, vino, et Apum necesse fluere, ait quidius
de aureo saculo

Flumina iam lactis iam flumina Nectaris ibant
Sed melligenem in ceteris etiam quibus minime velimus fa-
cile erit inspicere, et ut namque non ita didici plantis etiam
minui retineant, præbent tamen, et propria nota ut dicetur
insignitam. Cornu namque et fragini amantissimum
præter ^{acerrimum} ~~nam~~ Cedri, et Larici eandem habent dulcedinem, et sic
in herbis alijsque plurimum tamen in flore occluditur etiam
in ijs quod minimum habent ut in flore Cythiso Enita, in
Romaino Rhimo, Serpillo, amariculis alijsq; Violariis.
Rosarum, Buglorū, Boraginū floribus perisidentet, opta-
rentesque Apes apparent, fides siquidem in apimē ex eorū
digesta que tenui, temperataque planta parte elaborant
quod dulcedini, mellisque naturæ maxime conuenit. At ubi
etiam locatam intueamur melligenem nempe in crinibus
et aliorū lapidum que etiam glumina latitat copiosior in Meli-
tite Discordi, et Plinio, et Saleno qui tunc dulcor, mellisum
suum remittit in terra etiam et aqua receptaculis conuoluto
effunditur, et in fontium scaturiginē prostrat dulcor conspicua

in iuxta Paphlagoniam, et in Andro Insula Graeciaeque fontes
vini saporis, et quos Nos saccharum quodammodo gustauimus
ad Syoniam prope Narniam Vicum propter Fluvium Alueum
profunde situm. eos autem praesertim melles quos Strabo
agud Indos fluxisse tradit, a quibus omnibus nutrimentum
populi mellis trahi posse quantitate omnino negandum, neque
enim ab Erasmo suaderi possumus Viuentium solummodo
partes nutrire, taleque omnino esse. Mel cum Elementa ipsa
(praesertim cum nullibi pura ea habeamus) Nos alere quo
dammodo consuevit docuerit. Magis igitur mirumque fatum
Mel quidem omnibus initium compositi, rebus, Variis tamen
illiusque species pro varia rerum conditione emergunt, tres
vero praecipue eminent quae plures per singula quaeque quibus
innotuerunt differentias subiungunt. Liquidum Mel propriis
occupatur durior saccharum. Medio se habens modo Visida
Manna, haec quidem calidiorum et plantarum sicciorumque.
quales in herbarum genere sunt species quaedam ut Sorax
mica, et Trangi bim, in Arborum vero Resinosa uel cedri
Larici, Pinia Juniperi, et proximae temperie licet aquas
magis praedit fraxinea et Orni. Ad diuiculum quippe
in his Mel tam siue plantae materiam tum illius calido ge-
nere, exsiccante, conignitur, quod Manna ab hebraeis Man-
hu dicuntur. Admirabili nomine Arabes Melen generantur
Syracost, seu Halceracolt, et Teroni ab eis speciatim ap-
pellantur. Vetus summi, seu resinosa modo ab eo quod est unum
tum quoddam, propinquius liquidum, ob id Mel roris a
quibusdam etiam dictum, cum adeo siue plantis ingentibus
difficilius, duo haec namque praecipue species, vel quod
potius redderem peculiare cunctis Manna variatae sunt
quae nempe parum inflexu omnibus. Diquet Chor est
Lae ex qua Arbore Tiri mi ab eis siue Trangi bim. Cordus
Earias in orientalibus Regionibus Proba, siue refert etus
denique cunctis nostris fraxinea simile in magnis
glebis

Manna

globis aduectum tertium notat genus, liquida quae in l'Antenne de-
 portatur omnino seiuuata. *Eoripina* et *malichina* nomina
 sunt recentem delinendo Mannam, et granulorum ab exotico
 euanda compactaque *Eoripii* in modum distinguuntur, in
 illa quidem varias differentias P. Bellonius notat, *Malichina*
 simpliciter granulorum *Malichini* admodum diuisa, flavo cum
 pallidi pinguique grano. *Briangonano* grandiori grano condi-
 doris lano floccis referentis intus concavi. Calabinam aliam
 Ambrosianam quae ab aëre, plantarumque prouenire censenda
 est differentia. Calabri Terrae corporis, et pondus nominibus
 collectionis differentiam notant ut infra. Conuenientem veri-
 rationi inter conuexam Siciam et Sacchari deficientem ad-
 liquida mellis propinquam tot Otremam, potius differentias
 quod a diuersa conditio corporum. Siccis emergit ut medi-
 um inter Mel dictum et Saccharum occupat locum utrius-
 que naturae quodammodo respondent. Quapropter non
 ab re *Melissaccharum* a quibusdam dicta videri potest;
Aereomeli Verò et *Dromomeli* proprie cum alijs etiam
 Mellis speciebus talia nomina competant nec aequè cum
 non quocumque Mannae aërea, nudaque sit. Prostantis
 Verò inter Mella Saccharum Arundinacei generis Stiracum
 penitente, et namque succulento suauiterque salito glutine
 frugent, quo Saccharinum Mel ceteris quidem tenuius,
 et aequè magis temperamenti ut plantarum qualitates et in
 ipsa tam intimo tepore quam extrinseci feruoris in-
 portum, rari, et imbecille corpus facit aëre et per
 septur amillius multiplicabilem, non tenui ac per secerm
 lum quoddam exacta postulare id ceteris elaboratio. Totius in-
 cunctam affinitatem ab aëre administrato, optimoque re-
 mighi terreus est, à quo, et conuexum repetit. Prudens
 Indum Auicennae, et Paulus deperit, optimis Verò emadum
 Mel arundineum, et Mel fannum nuncupatum cum ab illis
 clentia et proueniat in illis latet, dicitur Verò quodammodo

varium, ipsa namque Arundines, seu frax sunt, melleque ma-
gis lapido ac copioso replentur, et inter has proculque saubana
vel mellea uidentur referta in humanum utrum affluenter ef-
fundit seu f. stulos & allurgunt, parumque habent saubana
Melli, nec adeo lapidi iucundique. His etiam complura ex
graminum, fragum, leguminum affinis familiis adscriba-
mur ratio exigit, à quibus licet ignobilis Saccharum tamen
facilitatunt amici Saccharum Tabagim fructi habent amiglo
amiglo, congesto per simile quandoque nigricant, uo fortasse
planta calorem eductum maiusculam ita reddiditum. Hanc
Mambou vocatam arborum licet procerum ad instar Populi ap-
pellat Sartzia Arundinem etiam dicit, & frequentioribus ror-
palmanibusque inter nodos ad pergulasque et deambularem
vitalam describere pulcherrimis ramis Dialecticius vris
Sive scripta generalis Plantarum Historiae Arbores seu Arun-
dinem notat, pingitque ramosam autem latiusculis folijs ob-
longis villata paniculo triplici, ut proculdubio Arundinem
hanc Arboris nomen ab admirabili qua insurgit ad eptam magni-
tudine constare debeat, ex eius enim articulis confecto Gymba
duo nudos homines additis remigij flumen Kangaroo transire
oculacumque se Festem esse narrat, quo patet eandem hanc
cum Solia Arundine Indicae palustri ita erant ut
fissis inter nodos lumbum Navigantibus præbeat, verisimile
enim est insuper mollem, & sacchari glucinis plantam
radicibus humorem exprimere quod subdit, de quo
Hervolotus quoque loquitur, & Plinius bis Sacchariferam
porro aliam plantam Alhucar, seu Alharier Auiennadi Hars-
er, vel ac Matthioli Alhucar Serapioni crumugatur, nam
quippe cum Matthioli et Corda ex istis facili est licet
Scalig. Alhucar ab Harsur distinguere videatur ab arbore
herbam, nomini signidam fuisse alteratio esse potuit ut
Arabice lingue periti sat constare potest & illud indicans
etiam valde quod Alhucar a ligero quam Tigala ut dicitur

Alhar

Alchor quoque voces arborum nominum instabilitas, arbutum
 Alromouethusa, horter, higer leges, en propinquitas Ara-
 bum insuper. A angustius profertur, ut ad e declinet. O etiam
 cum V miliaum est, et ³⁰ prunae super litteram S. sit uonulla
 nominum diuersitas conueniat. cuius ratio habenda si
 nec amplius in Arabibus nominibus. Admiranda cum frequens
 sit ob Interpretum diligentiam, quibus etiam herbam pro
 planta. Scilicet nunciante condonanda. Si fruticem duntaxat
 nomenclaturam minime agnoscere, et Arundinem
 Arbori nomine donare uentum sunt, non herbam potius uide-
 taurum. Sauchanum habens ambo amantulorum (quod ab
 caliditate) Ambo Arundines, et id quod faule seruo ap-
 riam cum Marchu Tabaxinifera, vel eandem uel mangoria
 iudicant. Affinitate. Libricum enim est illud arborum. Sauchin
 etiam quibusdam dicunt Sauchanum ab oculis et suis foliis
 erumpens in Alhager dicitur in Tabaxin in interuodis contineri
 in eodem modo existeremolus debeat, celsa ambo plantis pul-
 chritudo, elegantia, et uirtute ramorum. Marchu talis in
 Alhauer a Serapione describitur, ut in amaraque carnis
 brachia, et crura Amasium illi merito attribuenda sine
 quod etiam Arundinem Alhauer Alachido indicat procerasque
 peribelle leuiter nullo colore carneo, et geniculis membris com-
 parari quod leuiter etiam erat argumento latiusculum folium
 nec crassius, et ramificatio iam uita, aut ligni dictio quod pro
 ramo exposita est quicquam offereat. Arundines sensibiles
 minime etiam testicula. Camelonum similia mala et fructus
 esse dixerimus. Sed uenit per uicium et de illis duntaxat
 aerem diuina emanare. Solent namque et plantis et fructibus in
 septuberris humores. Hanc autem epistulam eppa-
 rentur in . . . . . uidere est quod etiam similia dicitur. et hanc
 sponte emanare. Hanc autem et fructibus. Si etiam Alhauer et

digerint Scaliger. cui herbam Alarbu vero optime merito ad-
doni nomen. Arundinibus intulit. per quibus et uti parum aliam
Sachchariferam speciem Vanko. describens docuit.

Indica non magna cum arboris crevit Arundo.

Illius et lentis prae mititur radicibus humer.

Dulcia cui nequeant succo contendere mella.

Sachcharifera quoque familia et Indica huius a Varro de iure
genuin. Aegypti Theophrastus et Saleno obrenat. Cannas quod
dulces radices habent. Dulci namque humore in radicibus et
residet. Ad mellis suavitatem et passu illa a solino moni-
strat. Cannas radicibus exprimitur Straboni magnarum
Arundinum scilicet. innuere videtur. Radices in India
dulces sunt. Sachcharum quoque quod habent Arundines non
dulces sunt sed minime inde excipitur Brasauolo ne planta
desuatur. Quomodo cumque vero se hae habeant enumerat
planta Sachcharifera et optinitate coniunctas Arundines puto
sae est et Sachcharum habere. Planchanos. Sterea. Pteris. potius
in Matthiolo potius haud negandum. Unde huius digerit.

Quique bibunt tenera dulces ab Arundine succo.

Reliquam vero latius effusam Mellis speciem et in omni alio
corporum glutine varie aliam rorid erit intueni quod herbi her-
barumque floribus mollior. liquidiorque. quod lignorum fructi-
bus duriorque arboribus inest densior solidiorque. Optima illa
quam mediorum plantarum odorato probatque succi insularibus
locis. Pteris. Intulis. et maritimis. calensque strabus montium
propria siccitate sinceram reddunt calore digestam solis ex-
coctam. feruore soli instaminatam puritate nec nimio fluidam
humore sed quadam tenus conuolentem siccitate tali in
Hispania ubi Mellaria Viti et Inditania. Cephalaria Cy-
cladibus Intulis. Hymetto. Hyble. et Myria. Monticulo illo saporo
Saleri. matrisque Vmbri. Cornibus primum laudibus aptolitur.

plumaz

^{candescens}
 plurimoque cum pari siccitate temperamento saccharum
 contrahens et candicans annulatur quod optimi iudicant
 Mellis. Unde letitiam illud iudicari debet et summe
 excoctum tunc cuiusque partibus remittitur optime quod in
 Troglodytica Balyda nunc fit candens et lapides carit
 aliudque in Calicut ita solidum ut sportis intineatur Scaliger
 refert, notatque plurimum habere cum saccharo affinitatis
 huiusmodi etiam Lydia arbores proferunt durissimam et conreque
 posse Pausania apud Halicarnasum esse nequeat a terra tenebris
 Arenosum vero in Thracia quod Aristoteles refert ab intemperie
 siccitate et tunc quod in epactis digesto provenire estimandum si-
 cuti ab ipsa vehementiori coctione quod apud Amittum verum
 candidum observat talia minus digestum ruber mediose ha-
 bere vulgare flangit. A temporibus vero oleo quoque succo ubi
 nobis plantis etiam oleis non raro a vitis fluido mistum ca-
 lidiunculoque succo praedita quod ammodo vino respondent. Ae-
 gyptum vero Mel omniaque humidum diluta inque quod in
 ea Regione plantis humidiores sunt etiamque flores largi Nil
 Amittum irrigantibus ut optime Aphrodisiensi notat de talia
 quoad consistentiam dicente de habent pro ut plantarumque
 Melligo inerat exigunt qualitates, non secus autem quoad lapores
 evenit cum ex acidis herbis Omphacomet. Nicibum ex amaris ve-
 gete Abimithio amarum habetur Mel, ut in Sardinia Abimithio
 sentente Insula fieri tum scriptorum antiquorum relatione tum
 Amittum Philosopherum observatione recenti in vicinis similes
 fortasse iuxta Phasim. Horatius

Ep. 191

In att.

Amittum. 2

Ut gratas inter mentes lymphum discas

Et crassum Vinguentum (et Sardo in melle popaues

Offendunt.

Alia quoque refert eodem modo suam plantarum germina. e Targu

Hor. de arte
pocca

namque sui Dupis (sic) pretium ut illorum cum cretulis
Buxo etiam in Traperunter Partica odoratu graue quod uehe-
menti quadam vi dementel et coritiales sanet eademque sanot
dementel. In Porto quippe et conteminiu Regionibus non minus
Melligosa pluribus delecteris Stirpibus est prauisat. Menome-
non enim Plinii ibidem in Senes sanorum ab insania qua
gignit appellatum a frequenti est Rhododendro. Insaniquum
apud Macrobius est Xenophonis. Apud Colchos ex arboribus
nopis Mel quo Evacore Babylone redeuntel dementel redditur
primum in pper diem semimortuor apud Diodonum legitur et
Altra Colchidem ab Heptacometa eodem monte alienat
tres Pompei Cohortes obtruncat apud Strabonem. Quicquid
Vero teste in Porto Heraclea ubi Aconita copiosa Mel fit
Aconiti Virulentia preditum eodemque cum ipso Aconito re-
media exprociens. Alii autem de hoc Horatienimelle
Verba faciens quibudam annis temporibus fieri ait propria
quorundam floridate quod dumtagat legime Plinium superius
loco posthabito videri debet dum id Mel ex Hegolethri floribus
aqua vera marcescentibus maxime Virus conipere conijcit
cum alijs scriptoribus e quibus floribus fieret minime dixit
autumet quod etiam euenire similiter posse ut Mel ex Hegole-
thri quoque Venenatum reperiatu minime dicimus infui-
andum. Sicut et quod P. Bellonius exillimat ab Iesen Cha-
maleonij floribus in illis Mel infici lois minime Vero ob id ab
Aconito vim hanc non esse admittendum cum et Bellonio in
illis abentis exoriri lois obseruatum non sit fuisse tamen
priscis temporibus plenissimo Discredis testimonio pateat et
hodiernis quoque diebus in syluestribus penitibusque agris
si non obiter pertransientibus in aperto rationi congruum sit
Similibus fortane de cauti Venenata facien Peride et in

Mauntariis

Existent

Mauritaniae Setulia Makenlii frutima gignuntur. Apud nos
 quoque ex Erica imperbium est Mel Ericum. Quod Salba-
 narium Aphrodisientis observat ex Saltani nempe ferule
 oculorum claritati prodest. alia quoque referre Mella ma-
 trum peculiares vires non iniucundum Physico esse observare
 quamvis enim commixtum exoriri plantas impedimentum est
 copiosius tamen proprie in aliquibus agris plantis expulsum
 Melque praebent propria insignium Valois nota. Aditae in-
 super quas dicimus vires referre constat ex Anti pathia Plinio
 referente in ista manu est Carina ambitu novem mill.
 pass. Mucis interdum peculiari quodam, ut crediderim plan-
 tarum spiritu arcente. In hoc confusum Mel eadem comata
 Via Mucis tutum est qui eum nusquam attingunt. Jam
 Verohis Mellis quasque species praecipuas abunde inspicimus
 primis Mellis nate factis originis. Ad iam indagare de
 Genus quomodo Mel ipsum totaque Mella in nostrum proferant
 vum. Nobisque a Natura subministrantur, latere namque
 in rebus quibusque vum quomodo nunc Nobis producantur
 remanet intueri. Sed si Elutini inesse observatum est Elutina
 sociali simili que exitu concomitari debent; sociali quidem
 cum in ipsoque Elutine, simili vero modo seivuta copiatius
 tamen facilius que ac totum Eluten cum eius sint quod
 magis aereum et aqueum est et de circo tenuior pars magis
 fluida et obsequens educanti. Spontanea igitur corporum
 Mella primo habemus cum sese exoriantur, eademq; maioris
 lueri, et copia gratia aperta vulneribus cuti provocata. Ita
 Calabri Mannam e fraxini. omnique caudice quam cor-
 poris dicunt Joanne Baptista Porta et Donato. Sic in Alti-
 maro Testibus forte conterraneis colligere solent, ita paucula
 quod est nostris etiam habetur in agris, et in nostri salis liti
 Polimur raris collegimus, digitoque e rimis effluentem

Mellis pro-
 ducere

Manna

Melligenem quandoque libauimus dulcem conspicuam Ita
Teriamiam et Niquest Eragid. Ita et ramis Larici, et
fraxini Pend et Zordellis Manna observata quibus etiam e
præuifis, et in Cellam Vinariam Manna tempore exportatis,
Manna conspectum esse affirmatum est. Porro vero epag-
gestis seu quæ melleat exillare in stansudoris guttulas
loci frigore conuertat, et ne in cortice dumtaxat manneum
hunc esse suum quoniam eo effluat in cito aliquis suspicetur
Altomarus facit ipse digni enim ei retulere Vin fitti ad
dolorum circulos omni solique exportatis Manna quantitate
e lignosæ mediæque substantiæ emanatam repositam. Cognouit
et à fabro ferrario Viri probe Carbonum formalem incendente e
propinquo Mannam excludente Orro, ab igneque conuertunt
lento, namque extrahi igne ab ardente resina. Quibus etiam
pluribus ab Altomaro in arbores Manna apertione productis ac-
quiescere Matthiolo poterat, nec in ea ipsum coangere. Alti-
marum præterea Rotunda admittat Manna quominus in
Monacho illum impetum facere æquum erat, qui optime
utramque nouerat, lentum enim illum laticem in corticem
fraxini, et Orri dumtaxat occultauit absorberentur ab ære
adeo copiose se recipi suaderi potest haud facile præterquam
talem incongruam, nec crassius, aut suberacius omninoque
candus, et sine cortice. Vini illam additam Magneticam reuult
intellectus agnoscere, nec amariuiculus arborum aqueus suc-
cus sufficit dulcore, melligeni quem in amari etiam nouimus
eluxes tamen cuiusdam in Manna amaroris vestigium. Vnde
Monachi illi nimium Matthiolo perorati peritus inprepitse
hoc naturæ opus, et huius et infra consideratis videre eint. Ad
a laudicis Manna distimuliter ea etiam quam frondium Calabri
appellitant Altomaro prouenit arborea melligine per ca-
morum geniculis et frondium petiolis in ea guttulis exillante

quod

quod sane fieri minime negari debet, sicut talem et cetero esse
 quamcumque frondium Mannam non facit et cetero mandum.
 Spontaneam quoque cum illo fatendum eam esse Mannam quod
 in Adriaticis Oris, fraxinoque vericuli seu tuberculi liquorem
 albi, dulci, crassi, concreti, in modum prima descriptione, deinde
 minus albi, tenuiori, liquidiusque reperitur quod postea sole
 coagidatur, si, nimirumque permaneat explicatur. Hibernus
 et spontaneum Saccharum fatigentibusannis Scaliger in Bar
 checala India cum factio in mercatibus Venise refert Valerius
 Corbul accepisse se ab iis qui Sacchariferas Canarias, aliasque
 perulstrant Regiones, et propriisannis erumpere liquorem
 qui sole in pelludum Saccharum vertatur, postremo inannis
 oculis Saccharificis concretis magnitudine pili deprehendisse
 se testatur, eodem Sabapin, India eodem Alhmarondo. Tale
 habuisse, et antiquum Saccharum Mel Dioscorides, Plinius, et
 Galenus Sat palam facere videntur, ut etiam Matthiolum
 Scaligerum, Bratauolum, Amatum Luitanum, Leoniconum
 Curtium, et acerrime Cordum, aliorque id aduersus Manandus
 et fuchium cum quibus et vehementer illa Guilandinus et Mat
 hido aduersaretur. Simul esse videtur euiisse. Prostantissimum
 vero hoc gummeum Saccharum ab ipsa elaboratum planta
 natura, et colla thymatum exigua vero copia cum teste
 Plinio Auellano magnitudine colligatur. Sacchari quoque
 et illa emptio censeri debet Tigala ex herba planta Alhmar
 prouocante Vermicul. erotione. Scaliger narrat ex turgetem
 Saccharum, et in minutas conuoltere grandines. Cetera iam
 Mella monne è propriis perape corporibus erumpunt et
 ut quod in India, Lybie, Hispania, Media, Colchida, orbibus
 funditur, et ex ipsis non raro plantis effluere credi debet manum

ex. 164

cap. 2. 104.

ex. 164

faciamus. & Quercubus exsudare Horatius indeq. Virgilius.

Et ducit Quercus sua abunt mella a Mellis.

2. Ovidius. flavaque de Viride stillabunt Illice Mellis.

Et Ovidius cecinit Pliniusque. Robora mellis ferre dixit, Quercoridi ex Arboris caudice elaeomeli manat, ab olea veni noster Mel à Ronsdelio collectum, inornatum per plumbum an Marc. nris Pena alternavit, mox Stephano Bavallio Duce rimoris è corticibus partimque scalpitis copiose, et ipse collegit circa Mompelunum. Plebeculo notum, et à mendicis, puerisque excrepum. Aduer. 25. frumta vero maioribus sectis copiosius exstillant initio liquidius mox reddunt Melle densius ad Manna accedens ex insigni illa Planta quam Americanam Aloeem cepit à similitudine diuine excauata radice Mel exundare refert Cluius. Illius praecursum et admiranda Arboris. Nos à sectis ramisculis exstillantia Mellis dulcia, ac pellucida sed odore modesta recepimus (et h. de alijs ^{Re. plant.} 2. 48 euenire) Proximè glutine maxime melleo donatis consentaneum est rationi Prostat et excerptum Mel. Mel siquidem ipsum non enim in Manna, et Sarciani collectione amulatum opus est, quamuis harum quoque particularum arripere, et simul conferre, stipareque inspicendum non sit, Mannaque plurimum participare quod aridius, omniūque fluidum est Mel, eique propinquum quod crassum, albidumque inspicimus, vnaque apud Abbinarum Volucella perforata fragini, Ornithae cortice Mannam exiit. In ipsa Mannifera Calabria Mellis plurimum apes colligunt Manna copiosa Melligine prostante Inde Calabrum famorum haddia Mel, et antiquitus Horatius

Hor. Od. lib. 3.
ad. 16.

Quamquam nec Calabria Mellis ferant Apes
Neclestigma Bauhus in Amphora
Languens mihi; nec pinguis galli
(recurrunt Vellera patens;
Importuna famem pauperies abest.

Tenuiora

23

Tenuiora attamen tenellos in plurimum florentes aliisque maxime
 mellea delicatibus articulis atterendo, aperiendo, exigendoque
 corrigiunt, ab ipsique rebus extorquent. Subditum vero floribus
 quod unque aptigant Melculum ut in Sagminis, Lycepinis, Nar-
 dinis, Orbanichinis, Serinthinis patere potest quam maxime in-
 sectantur, et abripiunt, expositum enim minus quam repositum
 labore extrahunt, et capiunt, paratum siquidem horum illud a sole,
 solummodo ad latiores eius poros provocatum oneratum angustia
 et longo dure excolata, et purificata. Primum vero hoc Mel
 ne tot diuersis Phytologorum enunciatis euersum iam uideri
 possit quibus fulciatur argumentis cum Cordo impetierimus ei
 namque qui aliud Mel ab hoc se agnoscere negat, aliique qui
 Roridam dumtaxat admittunt distributa Veritate partim asseri
 posse credimus. Ipsae mellis aliquid elicere Apes raritas, breuitasque
 mellis eorum primo commemorat, quandoque enim per plures menses
 in nostris non concidit Regibus, et tamen exigua licet quantitate
 Mellificam Agricola comperire, ut Nobis non semel affirmantur,
 rarissime septentrionali Linoria et Lithuanis Coelo funditur teste
 Cordo, ubi mellis etiam copia colligitur, cum vero decedit maturius
 horum solummodo ad colligendum liquet expansus ubique indifferens.
 Apes vero quolibet tempore reamellea utpote flores quibus veluti
 delictis Mel semper inest, querunt, Melque exportant. Quinimo
 Varrone teste ea si prope alucaria non sint quae Apes maxime
 sequuntur, Severe oportet, rosam videlicet, Serpillum, Apistrum,
 Papauer, fabam, lentem, Pium, Opum medicam, et maxime
 Cithisum, quia ab uno, ad alterum usque aequinoctium florent,
 an ne in his dumtaxat horum floribus Roridam se Mel recipit
 ab his attrahitur et Coea id est illam ab horum pluribus carpi ab alijs
 cibum qui onellea. Mel vero ipsum e fici, Coeam e Mel e Sa-
 pauere, Malo, et Piro illustri, ex Nucis graua, et Sapiana Mel
 Ceramiae cibum inferius declarat. Excerptum ergo Mel quod subdit

verò prout euenit, molliumque firmat intuitum, melligenis ex
alia, e liquidum Mel Apes facere ut è liliis flore (quod humore
referta plantat) ex alia contra spiritum, ut è Rorernarino (sive
nempe) docet, tamque ex alia, ut fuit Mel inuane, e Cythio bonu
e Thimo optimu. En verum diuena Melligo. En excerptum Mel.
Plantas quidem circa Aluearia scire ipse ait Aristoteles, causam
verò subiecit. Confirmant eadem, et Columella videtur, eeg. magis
quod per Hederas recipi ait non promptè bonitatem, sed quod habeant
plurimum Mellis, proprii enim cum creque alijs plantis aptiores, ne
vllus caliculus, aut cavitates habeat non videri intelligi potest mellis.
Idem odorem, coloremque a proprijs Mella sortiri plantas testatur
Coriciu, sicullumque loci bulbum deponi inquit quod colore, odor-
reque Mella, quandoque autem rosmelleu indigestu glutinum ha-
bitibus prauoque fumo tigratum, iniucundum descendit, ut ^{responant} ~~responant~~
neque attingant. Scimus enim Apibus viridior halitus maxime mo-
lesto, ut fumo abigantur, rarius etiam et parua in quantitate in-
pluit, commodiores diuque ex petitis et ut proterti fami indulgentes
ad repletionem atque obumunt, et vorant, inethioreque ad excrepen-
dum remanent expleta mellis uisiditate, quod in frigidioribus locis cre-
bro euenire censendum est, plurimumque huius excerpti fieri
Mellis robustioribus etiam frigori sustinendo Apibus, modo Mel
copiosum in Terrariorum, et septentrionalibus Regionibus habetur
seus de Manna quod Celo expectatur ob rigorem paucula namq.
colligitur, eaque e spiritibus, et calore proprio refertis arboribus
resinone. Ab hoc septentrionali excerpto oblatae Celo occasionem
non solum illius in oratione Theatro asserendi ut equum erat
mellis, sed Roridi prout abigandi, et immenso quidem ut
inferius inspicere erit, Aristotelis sane argumentum, quidem
tribus abique Rorido decerpi, ab Apibus mellis ostendunt, sed
in calidioribus nostris Regionibus parum, et si detractum sibi
Autumno Mel non reparant, plurimum fieri de causis uideri

potest

potest et cum humano latrocinio recepti cautiones quotidianas. Li-
 intumant dum elicerint pabulum cum animalibus floribus de-
 nescentiam anno feruere. praeterito exuritur et munda retinentibus
 Mellis quod uix quotidiano tibi appetitui latet. repare autem
 Nos doceant Mellarij, sed parum omnino afferendo quod pau-
 oribus floribus, paucis intelligens, designatisque intima de-
 bilis exequentibus opus par est. Consentaneum huic Melli excerpti-
 tio uidetur, et Pena Philologus rorem ~~deducit~~
 Melligeni in corpore superficie ^{deducta, teratque} tractat, obuium, commixtum
 Simulque vel emectum uel ab Apibus raptum promerit in-
 medium, quod quidem sicuti ~~illapso~~ ^{mixto} laque limulati-
 fieri potest perquam facilius ita vitium, attenteque dignum,
 seu autem spiritus, et calore Apiculis intestinis succedat Mel em-
 pici. Stercus suauissimum etiam si Arispanum à Vega medium
 adducat, Mel namque Apum citius est, non Stercus teste Aristotele scriptum
 experientia, ob id enim id rapiunt, et domum providenti in-
 hyemem naturae prodit, comparant, locantque, eodem quo fruges
 in horrea, fomici instigant, hyemque ablato in nostrum domum
 Mellis in ea portio sufficiens in pabulum relinquatur peruenit
 sedulumque actinet Mellanum mentat apponere dum eas ob-
 temporum iniurias sibi deesse, et crequent, canere debemus
 suo adeo iucunde Stercoris ueluti perpetuum iterato eo in circuitum
 habere pabulum, nonne ablatum prima esset uice quod in alimentum
 transire poterat? Hocque delicias et mundissimas Apiculas. Im-
 mo ob id mundissimas Aristoteles dicit, quod cum alui melitatis
 est, audent, et in secessu vadant excrementum, quoniam male
 clere tantum abest, ut iucundum, propriusque tanta solutio in
 domiis, collocatum Mel Stercus esse possit, lingua quidem suscipiunt
 atque deportant, et ore euomunt in dispersas cellas edes Ruthae,

nei in stomachum demittunt, aut quicquam in eo proprio calore que-
rantur, futurum sperantes cibum, simile in Onocrotalo habemus
exemplum, caput pulci omni sauculo integri exportant, nec raro ad
alienum numerum. Quibus perfectis consideratis, Theophrastum in Libanij re-
dargutionibus minime indignum non enim ab Apibus Mel ullam
habere partem expectanda, aliocui enim excerptum Mel quini
agnouerat. Ceterum si Panspaletiis animus eque hoc ab Apibus
descriptum Mel accipi contingerit, illud animaduertum velim. Pro-
reptorem ab illorum abesse uideri. Inquit enim Apes ex calicularum
flore praeditis colligere, et ex coctis quibus dulcedo insit, deportare
vero sine ullo fructuum detrimento. Quid hoc rei est, iam in calicu-
larum floribus suppositis, veluti pyxidibus, ut illabens se recipit, vlti-
musque condit in penetralibus? nonne latissimi folij, cuiusque plu-
rimarum plantarum cotyledonibus, et alia commodius insideret, quo reclusus
surgens patulo spectant ore, nonne florum plerique caliculi, vel
minimas orantis latius guttulas angustissimis oculis, vix capere
queunt, et si floridam plantam intueamur, vix ulli reclusum
hyatu, nullis interpositis ramulis, aut folijs spectare uidebuntur.
Mellitor insuper caliculis quibuslibet huius et tempore sedus notat cum
Roridum statim pereat. Mel et tunc abrumptus, nonne tum crasso-
rum caliculis huius indicatur. Caliculis ereptum Mel expectum esse quod
diximus, ipsarumque quarum aures referat plantarum obijcit,
quod Marcardus apud Libanionem Mellis dulcedinem generis, et
naturam adeo diuersam esse non parum sat nota. Melligenae corpo-
rum, et florum praecipue aucti potest, praeterea Mellis amari, et
Venerum minime ei per acident inesse dici possunt, miraq. illa
subtilitas mellis, cuius minime commodum agnoui, quia in calicularum
profundis fistulis adytum, suspendo, mirabiliter ad profundum usque
habeat, ut in saumini angustissimis syphonibus considerare et, nec
enim

enim tanta est Mellis tenuitas, nec tenuioris quibunque facilius vel
per Infundibulum ei patebit ingreui nec ob id in alijs foliorum, cola-
rumque cauitatibus non reperiri Mel contingit, quod aqueis omnibus potle-
rius descendens diluatur, cum quando dilabitur, non melleus super folia
caudiceque, et graminum caespites non diluxerit, nec abita reperiamur
aspergine, non denique ostendit in clauis adhuc haerere florum gem-
mulis, quae inde aperte mittitur. Dio expostulat, sed in testaceis fustibus
tam in fenestris quam in portibus, et sigillis praeiunctis oblecti quibus
minime non implere potest, ipsi melligo urgente dulcore conspicua
reperitur. Proprium igitur est melleis fluitibus, et cauleis, Ploribus
quibus facilius ne affluant, et erinum spuma elabatur, conditur
exponiturque. Excorpore Mel Apol. Aristotel. visum esse, probabile
est, eoque magis quod ex alijs etiam quibus dulcedo inhi colligere
ait. Inrita vero dulcedo ipsa tam declarata corporum melligo
sit, et quod id absque detrimento fiat, idcircoque mirum et obser-
uata dignum fuit dum ab ipsi fructibus oblatio fiat. Si vero in-
ipso contradictionem Aristoteli obijciunt, ipsi curauerunt non enim
difficile erit euitari. Nos quoque iam ipsi eluimus Mella prosequamur.
Mannam quidem adeo copiose spontaneam, et sola coctura praeuocant
habemus, ut alio exquiri artificio nec solere nec opus sit morum
tamen igne expelli potest in modum, quod etiam Tabacum euacuit.
Facilitum vero Saccharum eius Arundinibus expretis excoliturque
extrahitur tam in India Regibus pluribus Insulis, et Caranis
Plerumque, quam apud Nos in Europa, Hispania videlicet Sicilia,
Sed et Cypro, Creta Rhodo alijsque locis. Non tam uero prolesca
copias, tam frequenti uia per quasque Regiones importatur, et
intemptum cibum, medicamentis, condimentisque, et necessario et
delitioris expetitum inuicem, utiliterque adhibetur, ut non alio
magis, minus plantarum natura in Nos uideri queat. Fit

Summe puritatis ab eaque gradatim plus minusve distans coquen-
 do obtinendaque magis minusque ut pauperum, diuitemque palam
 arrihere possit. Exiguam vicinamque in Penidiam, in Candum,
 Summe summi, conditallumque coagulatur et spontaneum illud
 antiquum perbellis effingat et reddere possit, sed lae re puti
 delinquoque artificum maiora nobis ex perfer fuisse tenendum est,
 At cum omnes fere scriptores spontaneum illud habuisse cognoue-
 rint, defendendumque sortis, Brasauolaque, sedummodo in etiam
 illis notum immulare uideretur, crediderim ego tam dulci succo
 in Arundinibus latere cognito operam, ut extraherent datam.
 At Sacchara potiones iam impeto tali succo constabant, quam
 facile in illis salis emeratione modo arti originem potuit. Obiit
 explicatum. En salar et Saccharum Auicenna a laibymis
 diuenum Serapioni quoque notum. A Cannis nempe oppressum
 ce perum redditum, ut Cordus aduertit. Rem autem Statius Papi-
 ndas sat patefacit Sacchari Arundines quod precoquantur dum
 inter alios fructus a Cesare pluviali in sacum talibus munere
 compertus canit

Syl. lib. i.

Iam Bellaria adorea pluebant
 Hunc rurem veniens profudit Eurus
 Qui quid nobile Pontici Nuclei
 secundis cadit, aut iugis Idumae
 Quod ramis pia germinat Damascus
 et quas precoquit Eboria Cannas
 largis gratuitum cadit rapini.
 Farracea namque liba. Ponticas mures Doumicos Daetlos,
 Damascena pruna, Cannas Sacchari, Imbre non terribili res
 admirando sed perquam iuundo, sacroque demissae intelligit
 ut Domitius Calderinus Commentari explicauit, et Brasauolus

optime

optimè aduertit. Et notum ille in Libano esse, alij in his suspi-
cantur; Brasavolus edulitas legit, et cum Hermolao Symplicite
rellituit ab Hypasi fluio Indico, a quo etiam Populi nomen.
Qualitumque sit Saccharifera ea Regio. Procoquere vero ante
diem maturare interpretantur. Nos vero coquere, hoc est Sac-
charum erigere ante plantæ maturationem, vel ante spon-
taneam eius per lachrymas effusionem si non procoquere per co-
quere valet, quod Sacchari coctioni competere haud ineptè uidetur.
~~Simili in pro grandi vocem~~. Cognitum igitur
prisco saeculo tum spontaneum tum factitium Saccharum, et
Romanis prociq; veram Domum quibus unaquodque, vel reme-
ditum. Stellas suas subministrabat delicias, et fortasse Plautus
calami nomine de eo meminit dum bonus Varys dulcibus cibarijs
alluere Paratitum

Pl. Pers.
Act. 1. sc. 11

Commissa multum strutha, vltimaque aquam appara.
Bene ut in leuitis ancalat et calamum inipe.
Strutha enim Cydonia Coluthia Tragemata, seu bellana, in
agua vero seu Viro, ut Plinius intellegit, uirum est, putat
Sacchari liquor quam Aromaticus, Aromatici Calami odor gratus
Videri debet. utcumque autem Plautus intellegit non mirum
admodum Videri debet, si Erastus scriptoribus, Plinioque factitius
Saccharum permittum, tum quod etiam proprijs in Regionibus
excoqui scirent, Cannasque haberent, nil aut prorsus mini-
mum fortassis adueneretur, tum etiam quod ~~lachryma~~ naturalis
descriptis Viribus, et materiæ comprehensione poterat rema-
nere. Mel vero factitium ex Mellissidum rapat fructibus
exprimere, et fluidiores coquere nouimus ita sagam ex uua,
ex passulis, palmulis, Anacardis et Indiciis Nucibus, et Aloe
America, quæ Mala melle foran dicta, et Melle mella habent.
copiorum autem, ex siliquis Kexaria proci dictis, quo Indi et
Trogodyta Zinziboni radices, et Myrsolana attoruant, et

condiunt, ut in illis quo ex Alexandria. Venetis comportantur
Matthiolus animadvertit. Nec diffiteri debemus ex floribus quorū
aliisque mellis loteri adhibito artificio fieri ut Mella extraherentur,
et maiori quidem usui quam Apum ministerio fiat, Sy-
zaneve in Africa, Syria, et Carthagine Mellificium
profiteri, floribusque collectis Mel cyprium conficere Endopus,
Enidius apud Apollonium refert; ab eodem Nicolaus Leonius
Gygantum in Syria Lentem, et propriam Telluris copiam, do-
ratissimisque floribus arte quadam optimum Mel conficere
narrat, ut ab Apum melle non distet, et Miletium Hecateum
etiam Stephano referente meminisse. Quo fortasse motus ex-
emplo Andreas Libanius ut diligentem Phylloptam decebat, e-
flos, floribusque quomodo Mel regari possit cogitavit,
maceratione nempe in aqua distillata, et postea ad mellis
consistentiam coagulata, quod haud approbari nequit, flui-
diorem et melleas glutinis parte extrahente aqua, ut in alijs
etiam fieri vidimus, requiri etiam industriam Artificem
simul fatendum est, ne cum prima mellea Mella glutinosa
etiam reliquam partem trahat. Flores vero cum Melle roscido
incumbente in stentium Apum, vel alio indicio decessere vix
possibile fere ducimus, nec necessarium est, quippe innata
rebus ipsi Melligo, mellificis sufficiens, nondum roris Mel
decidit, statimque perit, necessarium autem Libanio cui
excerptum reperiri Mel minime arduum, Unde in Mar-
cardi exercitatione Libaniana rorem laboriose colligendum
opileque florentorum colligendas aspergines, antequam aquae
succedente rore, diluerentur, quod minime rejicienda sunt.
Difficultas vero adeo officit magna, ut humanum ibi defecere
ingenium, ipsi vercantur, Auliana proponunt quoque, id Manna
aeream, subtilioremque Siliis partem, Mel quidem ipsa cum
sit spiritus, necumque difficile quoque ore terreum excernere
et anillamque exquirere fluentis laticis, non autem impossibile
supponunt quoque si ad conservandum oportere contineatur de Ap.

Apum

hist. var.
3.77

Apum fera, vel ex factitia, factitia fauor in alle, autem locum et
 laboribus otiose fuit alienis. verum si perperam in corporibus Mell-
 gine non breuibus morantur interitum collapsum mellificandum
 sit ut perbelli fieri prout optimandum est, compendium ei
 perit et est artificium, minimeque postulatendum. sed et
 postremo iam Mella in Peripato inspicimus Non amplius
 inferiori natura, vel Artificium indicuntur ope. sed soli spiritus
 urgente calido tracta, supposita namque uenta pollentibus
 diuerberantur ad ipsas, eaque adhalitum, vaporumque emittit
 nec cogere quibus in alto subuectis varia insingantur
 reudant. Latius Physiologi propalatum vidimus, calidis
 moris ad alia remittit et e Vaporum etiam congerie. crassi
 orbis subtili et epiguo pruinat, et eorumque constitutus
 num his Mel iungit, dum eo tenui Vapore terre, subtili
 busque partibus varie onigis genitum aetheris videmus et
 cum hanc quidem omni loco pau inspicimus debent, omnes fere
 tum Medici, tum Physiologi contenti. Radum, acrumque
 Mel pronunciant, Aristoteles, Theophrastus, Hippocrates,
 et Galenus, Dioscorides, Virgilius.

Serap. lib. 4.

Proterius aere Mellis iuculata dona.

Plinius uero uultior omnis Celi sideris, syderumque salina, pur-
 gantis aere succus, Auicenna, Reuentia, Scholasticus, M. Albertus,
 Combricenses, Matthioli, Agricola, Cardanus, Libanius, alijque
 et nouerunt, et ostenderunt. Cordus ut diximus diuinitas ab ipso
 dum enim omnium pro ^{aeris} Melle in medium constituendo
 laboraret Proterius peritus euertere me M. officina optauit
 et omnium ut visum est septentione alibus conspici egit expe-
 rimentis. Quamuis enim rare Mel impluat, quando tamen id
 sit Stationem Apes id pratentur, statimque conuolare, et corripere
 Nobis tradidit Mellam, et quod validissimum. Aristoteles

probat argumentum nisi Cellas tunc uno aut altero die melle
inuenire repleas, quod excerptis melle plurimum mensuram
opera vix fieret. Ros vero hic liquidus suapte natura non
nisi solis iniuria concretit, vel tenuis exspirat, conseruatur
autem in floribus veluti adhuc in proprio corpore permanens.
conseruatur etiam dum collectione a solis iniuria vendicatur
fuerit, necque glutinum proprietate conseruat fatendum cum
condo super folia florum, totumque considere sed ab ipso Apium
opera colligi sub lucanis horis in cubiculo adhuc condito Philo-
sopho, alij porro diei horis si eo eripiente ex floribus arripuerint
id excerptum erit, cum iam rosidum minime addit. Unde mini-
me ob id dicendum cum in forum reuidens solummodo reuolu-
se abscondere reuertit, sed plurimum in Germania excerpti iam
nouimus haberi Mellis. Unde etiam Penas a Rorido disces-
sisse videtur licet modeste agens cum minime improbare voluerit.
Plantarum quoque sententia imitari in ipso Melligenon ei
dixerit ut aliunde ab aethere ipso expectari, petere minime
necessarium visum sit, Attamen sua quoque opera multifa-
riam fecunda natura eduxit, absque utique nec grauior est
Mellis materia quam attentioni par sit, cum terrae etiam
grauissimi elementi portiones, aqueique adhuc grauius ita
dicam flumina in altum extollit, ipsas praeter Philosophorum
dogmata Imbrium, aliarumque elapsionum experientia con-
doceat, Melque dum cadit colligiturque lentum, Nihil idque
materiam non admodum participat appareat, ut aqua enim
dilutam, et sine crassitudine primis diebus Aristoteli conuenit.
Idemque de Manna, aliisque citius illius durebit. Ros autem,
et Mellis propinquitas minime eo difficitur quod soluiuat com-
munis vis Ros a subiectis quibus insidet abstergendo, abluendo

Hist. Anim.
5. 22

herbi

habetis tribuatur. ex se enim habere vel illud demonstrat, quod
ros super lapide rose madentes ad soluturas infutiones et syrupos
Ioplasia in deceptum cum manum vii ab ea que rui inest augeat.
magis enim cum rose solvere quam ex se comportum: herbarum
vero pabulis contritus si rose insidente pectora Vescautur Ventris
interim profusio M. Alboch doret idem morem esse Pathos
minime ea ad paruas antelodem educere, quod et Rubri confo-
mantur: a Pena igitur si suo quandoque modo Mel fieri admodum
Ratidum optauerimus, cetera et immo eis infirmare. Perquam
enim quod satis ratiū dictū haberi potest, et Aristoteles Apes
floribus etiam Autumnis existentibus Mel, cibumque magnā ex
parte subtrahunt non reparare affirmavit, facturaque si possent
aliqua rose Verisimile esse. Nonque minus quidem reparare, cogno-
scimus ipsa sat Mellis ab aere in perficiet et experientia nono stral
ipsam enim compensat Vestes ceterarum capillum sentiant sub dio
quod nocte aliquando fuerit. prima ipsam aurore Arborum, herba
numque folia intodum rotunda sunt, ut guttule, et Amici etiam
melles, duli que prouiderunt, tunc et in part Mellis solito citius
solicite quadam hilaritate, conoque egressas ad colligendum noue
Apes tunc maxime fatigari, replereque admirabili festinatione
Cellas, sique Cardus hinc copio nimirum cibo saginari nimirum
inertes que reddi obseruauit. Mel quoque et ipsum credere, pote-
rat quod Apum cibum esse sat superius iudicauit, immo prole Mel
et mellea Erithaca non alius Apum cibum ab ipso Aristotele
alijs que nominatur, ne autem vero Melle inuempto alium exi-
nariunt dum ad mellea cetera pabula proficiunt nequeunt
alio maxime mellea ex ficiunt pinguibus multa aqua, vna
palla, et sapa cibum eis Varro substituit talibusque tenuissimis
alimenti deliciaiora hinc Victitare Animalcula condocuit. Ha-
bemus igitur ab aere etiam Mel Ratidum. Quomodo vero illuc
vtrum ibi sit an asportetur medium docuere Postpatet, tenet
namque aqneo vapore, mighi terreis particulis illuc elatus in vnum

2.1.4

hist. anim. 9. 40

coenitibus concinnari. Recipi quidem id debet, sed proprium rem
inspicere, et quoad fieri potest intrinsecus mori est nostri. Ibi
quidem fieri absolute concurrentibus terreis particulis, quas
Atomorum more in lenium volitare Regionibus visum est,
aqueis quidem, aëreisque adstantibus, igniisque dispersis
si in unum coalliquata fuerint latorem in quo recepto parum
exsiccatu humido evanescente nimio, glutinosa parumper
sece effusa, oratura a ratione minimum abest, sed id magnopere
considerandum venit melliginem quam in omnibus, et proinde
Plantarum corporibus aspersimus inclutum, totque exlutum
modis, et quam glutinoso succo insidere comperimus, conflu
ereque eisdem prout inferius in Mella emanare quam
rotidum ab aëre Veniens Mel. Illud primum illam fam
Naturam, quam Vinum quod ab aëre descendit Mel ab aliis quod
Apet exerpunt, Melle differentiam habere, nisi quoad ma
iorem, minoremque tenuitatem paucula quiddam observari
contingit, et in alio quidem illud ab Elementantibus argue
primordij fieret, hoc intra Plantarum saticet elaboraretur,
non parvis distinguere notis, diuersa prout origine, et
pluribus causis, unde non paruum sumi debet translationis
iudicium, et ab iisdem quibus ingignitur, funditurque corpo
ribus duci. In eorum præterea genere, e quo Melli non
nulla intant qualitates, quæ ab elementali puritate, et Vapores
distant simplicitate. Morificare namque, exseruare, liquam
inducere, lippitudinem mellei dulcedinem habere, si seruentur
phlegmate, illati liquoris modo corrumpi per se statim in
quo à sole trahi, quod subtilitate non euenit, cum in tenuius.
Vini Spiritu non fiat, quod omnia optime Porta aduertit. Ad
Melli intant solutiuam, Absteriuam, emolliuiam, oppur
gatiuam, glutinatiuam, roboratiuam, Vrethiam, et Li
quid aliis, obteua ex odoratis. Thimo ut pote odoratum,
Chimo, etimo ex amenti Erica in probum aridiusculum Ericum.

è Buxo bupei odoris, et qualitate, Abundantia amarum, Acumini
 Venenatum haberi Mel, referturque ad id in rapas plantarum ut
 præcepimus Virei, et tam potenter ab Acumini Venenatum ex- 6-8
 errere ut, teste Nicomede, non leuius eo quam Acumini ipso potest
 affligari contingat, ipsi denique quibus ipso remedii succus, etiam
 sit, ut alias omnino diu diuineque quam ab ipsa planta, in
 Sublimi aëre melligine conflatum est. Virei enim pro cuiusque planta
 ratione humores sortiri ab ipso Theriaco simul, nec ita facile 7-8
 est, toto in illis plantis casu, aut per breui in illarum folij macula
 adeo alienas Vires intumescere, et in propriam interuenire
 Substantiam quamdam sane expirantes in folijs particulas, et
 circa eum vagantes recipere, quique aliquantulum alterari, et
 tingi, minimè negari debet, augeri, itaque et diminui eius Virtute-
 tem secundum diuersitatem Arborum super quas cadit, ait Sen- 4
 pio, de illarum autem Virtute suscipere, locus autem de præstitione
 facultatibus. Illud vero satis delectare videtur eundem Melligeni
 translationem esse quod non solum Mel ipsum, sed eius quoque speciem
 tam in aëreo quam plantali, eodem reperiuntur; habemus namque
 pluiam Mannam, pluiam saccharum, nec à spontaneis alijsque
 inferioribus quodquam distat, immo illud euenit in ipsa pluvia
 dimittitur locis, ubi eius plantæ copiosa, et uiculis turgentibus scaturunt,
 et in eadem collabuntur. Manna quippe ea de causa Dioscori
 dicta, quod coeque euidentius ab aëre dimitteretur, nec illud negaret
 aut negare posset. Solus Calabram quod è fraxinetis, Ornetis, que ha-
 betur, Altimarus Rosadum nullo modo esse contentit, agnita iam
 alia tum liquida, quam roritur, tum quam prius conreclam attoluit
 et longius è vaporibus deducit lentis, et Regionum aërisque temperie
 quadam benignaque Syderum conspiratione, nec enim quod ab aëre
 decidunt in determinatas quadam Arbores cadere duntaxat
 Venit, ite dicit, sed subiectis quibusque inspergi ut Manna ab
 Arabibus tradita, quod ruper Arbores, herbas, et lapides in duntaxat

labitur, neque arboribus quibusdam alligatis concedendam etiam minus h
individua quodam ^operiantur. At Calabria Manna in fraginis solum
modo et Orni, et non omnibus colligitur; Arborea igitur Mannaque
propria non coelestis. Conelationis pars affirmativa vera est, estupens
patuit quo plurimum e fraginis et Orni interno Melligenae effusione
reddi Manna, quod arietis claudicat, ac in ceteris fere omnibus de
quellis tentantibus negatua: non enim quia Arborum est, ob se neque
haberi. Verum si huiusmodi a Peripato vel minimum abduco, ut propriam
et philosophentur indagare perdifficile est. Ea reddit Manna, quo
extracta est, in propria veneratione placet non obijciat aëri in stabili-
tatem ventorum crispetur, nam huiusmodi illo placido hoc solummodo
peragi rationem est quibusque ut elestem fieri lenem, et pella
descendere gravem necesse sit, ita alia quoque melligenae
euenit. Roribusque intra quatuordecim Insulas Canarias ea est
quam a ferro nominant, nullus inibi fons aquam Inedixit Arbor
fundit copiam proprio instillante rore. Qui hic Arbor humore
pregnant foruentibus cum solibus in altum abripiendum re-
mitit, hic caloris Vehiculo destitutus, modumque rigoris adden-
satus, et graui sub Auroram Arioni implicit, rorantibusq. undique
guttulis eius ramos et folia impersgit adeo effluens ut quatuor
fere horarum stillitudo aqua Indigenis sumentibus sufficiens
in lacunula arboris subiecta congregetur. Rem ita se habere
Nubeula arbori insident, eamque contegens saepe aperte indicare
valeat arboreis uninnata vaporibus Petrus Martyr Vicius et Das:
retulere Nobis vero qui propriis oculis vidit Joannes Fabricius
Dusselius Brupellensis Vir Nobilis iam duodecimum apud Nos annis
agent, praeterquam quae arborem folijs Arantia et mollioribus an-
gustioribusque dixit. Ne vero Vaporum vim admirens quod resolutioni
quodiamdum sit vim moras oportet humidi subterranei attracti
tam quod in unum in tota illa Insula latissimam conveniat
et ab aëre illius clementia plurimum abesse ventos. Huiusmodi
facit

fatis sancti Thomae Brada rure impensa plurimo altum namque
 sylvestris in ipsa nube rectus ardore vaporum quorum refusus imbre plen-
 to continuo distillat aquam praebent impando lucum. Arundines
 sole magis perpendiculari conagii aer nebulosus ut faulus ostendamus
 halituum eductio, et sequela. Revidere igitur aere quicquid in propria
 plantas elatit suorum moridum commode, sed et necessario opellimandum
 est fieri. Unde nil mirum si Manna propria, Calaque fraxineta, et
 Ornea reperat, si vero quamquam Ornum, fraxinumque non fuerit
 amplexa scimus individua quadam agnitionum iniuria, specie
 dotis orbata ut mirum illapsam continere, sicuti agle infirmata quocumque
 correpti vel ipsi Alimaro eam ex se non fructuant, quod in eorum causa
 esse potest ut in eorum diuersis reperitur. Ab Joanne Baptista Porta
 non solum propria, sed et circumscripta planat, et stellatam in rotas et
 circa fraxineta, sepi occurrere demonstrat. post. longe herbas et sap-
 rodo melle madidas ostendi enumerat, contineri autem magis in
 propriis Arboribus condacere, quodque rom pasavit Bruttio Alavillo
 Incolae obtinuit ad Veritatem perquirendam, notum super Arbore sin-
 teis tam in eis quam super frondes reperire Mannam. E coelo exeret
 Arbore, et vento exagitatam distrahunt hinc in aliena loca, et stirpes
 tam longe quantis spiritibus. Non immerito igitur Calabram Mannam
 e rotis eximi Mathematicus non dubitavit. Collegerat ipse proprii ma-
 nibus in Soritis Comitatu, et foro Iulij cinerem, et candidam, et fici-
 fraxini, et Ornogoloni folijs liquidam ex Amygdal, Pericoma querus
 copiosam e coelo in lani ubi uenerunt in dentibus, malichinis similem
 graminis, eaque in preterea demissa, et a sole diutius feni, scias videtur
 impluitur salis, hinc vero observari non primum Alimaro satisfecisse
 videri potest, quippe qui de Calabria, fraxini, Orni, et dumtaxat
 Mannae loquens se auerari, est non parum de re se habet similiter si-
 quidem idem in omnibus plantis opus eodem exequi a natura mundi
 est mandatum est, sed nihil prorsus efficere videtur quoniam fraxinus,
 Calabriae pluvialis Manna habetur, si ea ab ipsi emanare dignetur
 Arboribus, qui quodlibet modus est, Aeres namque genitum

videtur dum inspiratione aeris, subtilitatem cuiusdam (substantiam)
supponit Altimarus, Calabram Rotundam minime esse ratum credit
quod non ea quibusque reperitur afficitur diebus quibus singulis
fraxinea colligitur, sed quibusque diebus succus à sole trahi è fraxinea
omnis considerare oportebat ut nectano noctis frigore (quodumq. enim
Nox calore orbatur) subtrahit aer frondeam omnem minus expe-
at ipsi attulerit pediculis propriis, ex ipso cruce, ac in casis petiolorum
aliis aptissime etiam recipi, ostendit etiam poteras quam sibi magis
descenderent reflui. Et agulationis quoque diuersa ratio minime
discriminare. Sicut Mel et rotundam orientalem à Calabram, inde
ab aqua soluitur, et pluriq. sole duratur, contra illas frigore noctis
concreuit sole liquatur, nec raris aqua repetenda est natura, cum
magis viderimus miscela participem, sed hoc ad plantarum debent re-
ferri diuersitatem, è quibus Mellas et Mannas, è fraxinea, et omnis rui-
midioribus, et aquei habentur succi qui aqua dissipantur, sole
igneque absumpti, aqueo humore duriscant, è resinosis vero ut in
Libano, è Cedris alibi que dumque Pinus, Laricibus et ipsa Europa
Bellonio teste resinarum naturam participes funduntur calidi ut-
culi qui calido soluantur, idcirco ante solem colliguntur, frigore du-
rentur. Consonum autem est rationi Mellasurum Glutinum subsequi
naturam, Cum enim humiditas arborum ut fructiferi, fraxinea
Amigdalique sunt aqua soluantur, oleo resino, seruum hinc calido, illa
frigidis liquantur, varie varia prout Plantarum genera, glutinumq.
requirunt Naturas. His orientalibus Manna quam rotundam Altima-
rus fassus est, minime vero Calabram cum his respondere non videretur.
Mirum cum utramque Mannam ostentia virtutis notis, ut ean-
dem nouent, fraxineamque Rotundam subtraherit, originis etiam non
cognouit affinitatem, faciliusque duxerit arbitrari in aere et
in Arboribus eandem rem confici posse, quam ab ipsis stante sole
Arboribus in alium trahi. Nobis vero arbores et pluuias Mannas
ut perstratis sunt ut eas ab eodem Marium officina distrahas
translatasque agnoscamus, et è melliferis Mannas ferique melleas
mannasque

Mannaque edui rores ipsdemque superlabi. sed iam Roridum
 et Sacchariferis, et in Saccharifera Arundines Saccharum inspiciamus.
 Pernegant id plurimi. Macrobius vero et Cordus precipue. Huius liqui-
 dem nec Salernus, nec Dioscorides meminit, Saccharum Saccharum di-
 xit, et neque durum salis modo, et friabile, non ut Manna quae à rore
 est tenax et lentum, duranque à sole, non ut Manna ab igni diffinens,
 à rore melles plurimum, nec verisimile iudicari si à sole esset ut in Arundi-
 nes tantum collaberetur, aliisque huiusmodi vigoris animum præbent, dum
 nostrum antiquorum Saccharum nunc esse dici agerent, sed à nunc
 Saccharum nec Dioscorides abest, nec Salernus, dum in Arundinibus circum-
 fectum inveniri simpliciter tradunt. Aperte vero eum in medium pro-
 ducit Aphrodisiensis Alexander, dum Indorum Saccharum molli co-
 gulum esse ait, sole cogente rores de fustibus quicquid ille fuerit, dum anti-
 quus est suspicari, aut de loco tanquam problemati proprium hoc adiectum
 et superfluum videantur Verba, cum problemata illa non adeo ieiuna sint
 ut necessaria duntaxat questionibus complectamur, sed etiam pueris
 digressu inuoluit, et attinentium rerum elucidatione exornent, videtur
 effugium, auctores seneca, si ea solitare videatur, aut oramque
 Mel in Arundinum folijs apud Indos inveniri, quod autem illius Coeli
 aut ipsius Arundinis sumus dulcis et pinguis sit, utrumque quidem
 libenter recipere debemus, interim tam à planta ipsa effluente, quae
 ab aere delapsa melliginis longinquius nemonibus ~~est~~ emanatum
 dubium de pluri natura, misterio minus struatur. Adhuc Alhazarabi-
 charum Avicenna est Manna eadem super Plantam Alhazarabi salis simi-
 lis, quam et in dubium vertat Cordus Saccharifera affinem Arundi-
 nem fatetur qualem inspicimus. Quod vero ex oculis et folijs foliorum
 Saccharum emittat Scapioni minime id Avicenna testimonium euer-
 sit, cum eisdem Planta Melligo seu reudat, seu emanat, et utrumque
 fieri notum est, neque se invicem excludit. In locis vero foliorum, et
 alarum cavitatibus, et rotundum recipi et cavilatem, et spontaneè ob
 meatum effluere, eademque retineri commode potest. Minime veri-

officere pluvio quod spontaneum etiam reperitur saccharum quodque a
Manna et Melle differat. Arundinum hoc Melligena, illa papiri, et
Resinorum Arborum, illudque aliarum Arborum constat minus et
omni a sole duratur uti glutinibus aqueo succo repletis evanescimus,
et ipsi etiam frag. nec in Calabria Manna. Altimanus observavit longe
ominus quod in Arundine tantum labatur, in propria enim reuertitur
et servatur. Alia vero quodcumque obiecta fuerint facile est cognita
Melligena fustari. De hoc pluvio saccharo in Arundinum amissis con
sperto Helianthum dixisse in historig Mellis nomine propeimus quo
eum donatum ab antiquis prociptus est pro argumento Rosidam sequi
Mellis naturam Manna dicitur et Tychio, hi maxime pro eo conser
tant. Tychiodinus autem ille, vehementer etiam Aristotelem vocat
in subsidium quem fortasse Mattheolus notat Straboni Odilem cor
ruptum, seu magis intendit, sed quod amabo opinionem hanc senti
cetis pertractare quibus offusis intrinsecis nebulis operuit per Ven
tatem ipsam ab utroque partem oculi libare possumus. Sum
vel optimis Rosidi et mellis sacchari argumentis ut necesse negant
antiquitates abundanter, alijque ut eam defendam modicum e
Mellibus saccharum, e rebus aliqui ipsum, nonnulli etiam mol
epimunt, partim alij Mannam dum in Arboribus locatam compen
unt, quidam Rosidi vitis e plantis omnino omella, mannaque
excludunt, etiam quam horum plurimum indicant discordia sedem
Melligenis, ab eaque in aerem translationem novimus appropi
sent vel minimum profecto concedet Veritas probat sententias
nullo rationum impedimento tam plantulis quam aeris succis sus
tere potuerunt. Transfertur ab infimis in aerem ipsum mel
satis constitit, eiusque species quodcumque, ita Eithaca unicum
Juniperi, aliarumque quarundam Arborum gluten duplicem
antiquis habere materiam Nilum rursus Verno, et Arborum succo,
hic autem in ror reuertitur ascendit. Quod omellis species prater
quod iudicamus congeneres inter se esse, saccharum, Manna, Mel,
quodquid plurimi opinentur Vires, quodlibet, caper, etiam a

Rosidam
cirius

facile

facti in iunice versio: dum Mel in sauchanum ducit Manna
 et sauchanum in Mel fluunt, facile ostendere valent illudque perbelle
 declarare. Hoc Amos in cana liquorem seu decoctionem in mel depu-
 rante in sauchanum abire. Mel ergo quodcumque a suis sursum
 distrahi concupiscit non alio, magis exemplo quam distillationis ar-
 tificio intueri valeamus. Satis namque cum ^{hinc} illa laticis et melle
 nunc quod phlegmate similiter corrumpatur, idemque ignis in modum
 operari trahereque per Plantarum poros et angustiores meatus
 non tantum suavitates tenuiores, sed electos glutinososque. Hanc
 Baptista Porta optime considerat et contentaneam quidem chimice
 rationi a quocumque copiose est subiectis tum elementis, tum mixtis
 quam facillime vero sequenti natura, primum extollere, mox alio-
 ut dictum, melle et magis partibus et corporum qualitatibus qui-
 busdam praeditis quales medicinaliter sunt. Deinde validioribus radijs
 electos extrahere, tandem glutinosos violentius extorquere, tor-
 rendo, et melleare. In his facilius intellet tenuioris naturae item
 seu nimirum nostri ignis uis tenuiores primum magis magisque
 corpulentos paulatim fortiore urgente calore resolutis corporibus latic-
 ces excipimus, extrahimusque chimice. Inde melleas glutinosasque
 plurimas obtinuit dum apas solibus habemus copiosas, nec enim
 Aristotele, Plautoque doctis aut Vergilianum exortum Mel ha-
 betur. Viderum vero Canis, a praedictis potissimum, ipsoque suo
 explendocente eo quo maxime percutitur terra tempore explicatur.
 Quod namque ipsi pro deceptor legunt, me praeter cetera quodcum-
 cunctum anilia effulisse Aristotelem Peripateticis fatendum sit.
 cum Hieronymo Mercatorali primum est respuendum. Norum enim
 iam omnes Optici studioi Porta rem aperiente, nil aliud esse
 Irim quam vitis refractionem quod Nobis non sit ante retroque com-
 met, oculorum ductu nec unquam incubare dici possit. Iudam
 et Manna temporibus habetur a Iulij mentis dimidio collectio
 incipit in quadraginta usque dies, inde de ea eandem Regionem

Acceda Pontanus.

Illic æstate media sub sole furens

Dum regnat calor et ferre finduntur hiantes

Dum tener ille vapor sensim sublatu^s ab æth^{ere}

Venaturque dies multo concitus ab igne etc.

Trahit namque tam roridam in aere quam gravissimam in corpore
corticem spontaneam seu provocatam, ita etiam de Mel, sed spontanea
neque internus etiam promoveat calor, nec in altam extra effendi debeat,
Veni etiam Autumnique calores aliquid probant. Præter æstivum
Mel quod Horatium dicunt proprii huius et temporis, Verum etiam
et autumnale estant, quæ primam anthinum, aliud enicium singu-
ribus dicuntur. excerpta enim illa esse tum ratio dicat, tum non a-
grobis a floribus, et Erica dicatur præterea, idemque plurimo Germanis
Melle enicimus, deque hyemali quod apud Remis ipsam circa
Thermodontom amnem ex copiosis in extractis hederis hyeme florentibus
floribus Aristoteles fieri tradit iudicari debet, feruore liquidum cum
egeant mellei, glutinosique mel non nisi feruoris temporibus et
locis copiose ut Nobis tum India tum Calabria et Libani, et a Eulens
notata experimenta indicant, frigidioribus vero parum, et non
nisi anni calore maximo descendunt, ut apud Helvetios ostendunt
Lycosthenes factum vidimus, quod cum variave venire soleat ad mira-
tionem receptum est, et ceram apud Hibernos pluvia effusam non
solum autem maximo hoc calore deducam, attenuatamque Mell-
ginem aerem scandere censeri debet, sed tenuiori tam proprii cor-
poris quam adstantium sui comitatu rarefactam copiosius facilius
emergenti, solumque euidenti, unde eius omicela initio diluam
aqueumque Mel Aristoteli videtur, quod postea ab alienis ex-
crementisque expurgatum in suam corpulentiam redeat, ho-
mogeneum, et ex aliis mixtum liquorem referent, parum namque
eum dicere elementum, vel elementum proprium, ut inter Peripa-
telicum remeatur, nec si cui a se ipsa abest^{ita} Libanici

refutavit. Matcardus. Persequimur enim vero veluti et alium, eum esse
 mixtum facendum est. essentia ipsius, cum ea procedenti d'vini
 nutritiva ratione tractata, minime tamen hac impediri conditione
 quominus in aliorum compositionibus corporum subire possit, ut in-
 cludi. Unde non omnino ab se Paracelsus neque mixtum, neque sim-
 plex diceretur quod de ^{ultimis} ~~ultimis~~ mixtis non sit minus autem de elem en-
 tis medio se habent modo hinc et Libanio mirate attente Primus
 quod mineralia ex primis sint miscela, plurimaque complura flores
 representent, perfecti vero Methoni nomen a Phisicis deus duntaxat
 debetur Melligini sicut essentiam per naturam extraham vocari tam
 ei quam spontanea quae per artem exaltari queat, non sicut ac Summi
 quibus accigine Libanum Mellis cum Summi, ipsoque Rustine approximatione
 eoque magis quod Mel, comparare vero apte cum cera, et alijs q. Apes
 ex floribus, et lacrymis legunt, nec procul abesse in orta ratione sibi
 ei e resinosis aliquid ad Mel exspirare dicunt, res quoque oleatate
 et viscida natura sale terrestri purgandi, et nutriendi in Melle co-
 fecti, firmaverit videri potest ut merito abstinere possint, Mel ipsi
 eripere Virpibus in quibus Summi commiscitur, optime quidem
 Mellis materiam floribus tantum determinari non tulit, optime ex ipsis
 aliquid ad Mel ascendere, ei ex ipsis elementis et mixtis, ei e pingue
 dine maris et accedunt plurimum inquam obrem Mel in maritimis co-
 piosum in mediterraneis autem exspirantibus resinis, et floribus optime
 perfecta illa esse mixta quae ascendunt, et olei distillatione subl-
 manturque talia ascendere posse confirmat, ut spiritus huius omnia
 esse suaves qui ex inferioribus ascendunt, in molibus proprietatibus
 vel relictis, vel fortiori mutatione obliteratis, atque mutatione sub-
 stantiae, et creta ab^olatione, eo argumento quod atque Mel dulce
 aereum, igneumque sit audientibus similitudinis, pluribus evenientibus
 Visa superius omni que rei dulci aerea, igneaque connata mell-
 gine, et ex varijs tantopere corporibus tantopere varia, varijsque
 praedita facultatibus, et in propria corpora recte relapsa, celi

minime quidem reus parte videtur, sed omnino ipsam transferri Mel-
lignem gateri, talenque qualem expirantium corporum tempe-
ramentum condet, admomentibus non parum assurgentis olei, alia-
rumque rerum in sublimi actarum adducta Libano exempla quod
formales solent retinere proprietates, et proprijs et parat corporibus
respondere, praeterea illud minus commode fieri posse videtur rema-
nente substantia, et crassi proprietates innatas aboleri, propinquius
autem rem ipsam contemplantur Libanum, plurimumque ut in natura
sua indolis mittere, propolandi Physiopsi profume optimandum
Transferri denique mellignem ipsam facit e plantis, quam mineralibus
primisque elementorum miscet, omnibusque corporibus quibus inesse
superius iudicamus ratum esse potest, et in eumque locum euehi qui
eius gravitas loci temperis caliditas permittent, non autem a terra am-
bitu plurimum elongari, Sed infra aqueas nubes, et pruinas densas
crassiusculas, et infra nubes ferè scriptorum consensu, materiam con-
ditam, ipsaque in originarias plantas recidendi dicitur experientia
ea igitur elata, ac nodis tepore caloris violentia liberata iamque
in suam redierit gravem densamque oratueam et refluam, si melle,
Manna, Sacchar, rores vel calidioribus temporibus, et locis sopius co-
piariusque fluat, nil mirum ob id esse debet, sique Saccharinus imber
dulcissimo suavitissimoque lacte, nec aliis indigo mellis Indorum speco-
ra repleat.

Attilia molia honorem sibi eo nomine plurimum a cunctis vindicatis
 viventibus videtur, eorumque quoad fieri potuit congesta natura
 Cera iam non parvo in quibusque dicam rebus utilitati hinc deperit.
 decorata; ut sed aliis quodam iunctis quo solum inchoat cognita
 minus, nimirum vestigata, aut obscurata, siquidem Mellis nonnullas
 partem crassiorem, siquidem paulatim pronunciant, nec ita quam
 a Melle distractam consideraverit, quae autem ab ipsa distracta natura
 turas. Melle parum vel finem colligit dicit eam pro ratione
 olivandam, merito arbitratur apud Libanum, Macerum, quod alii
 tempore, ac modo aliisque e materia, atque ad aliud ab ipsis colligatur
 etiam non egredientes glutinis partem esse pinguem, ac crassiorem
 eulam inspicimus unde mellis affinis, ac socias nequaquam Veri
 pars sit in uno quoque, sed id glutini indutam crasso pro ratione
 pinguedinis, pinguiusque talibus plurimam esse, indeque
 liquatio, inflammatio et odor faciles. Oleumque suum coniugium
 atque propinquitas. An credimus ab ipsa benignior natura
 edocui volucellas aptissima vascula, et pyxidulas ex ea tanquam
 molliori glutine, tenuiori glutinum fluvi mellis, nimirum ipso ut
 amico, aptoque exceptum amplexu servaretur, foretque subhi
 suisse. Quod vero obiectantur quominus plantarum succum, et ita
 gluten, ~~etiam~~ eam censeamus ne officiant exspandenda, serere in
 plantis succo, si non oculis videre licet fluores qui emanant et
 aliorum lachrymarum excipere nil mirum esse debet, cumpe
 nitius in glutine ipso cerosa pars streperet, eoque cohibeatur ut
 minus facile separari queat, suapte quoque coratam in eis, minus
 eruptiombus apta, aliorum quoque affluentia, liquorum contexta
 ut etiam ipsi in pluribus plantis deo evenire solent, epud at tamen
 vel summi in floribus Cera, vel ipsi cum glutine, aut melle extra
 mittitur. Apud compingit, et exposita, ut etiam in infernam

substantiam illis pedibus, cunctisque quibus eam obspiciunt de-
uoluntque abstergere non liceat ab internis tamen ad cuticem
propinquius calore promotam abradere, parumque ex cal pane
minime difficile optimari debeat; atque plantarum vero flo-
rumque iactura id fieri cum Aristotele adnotatione fuerit considerandum
quidem, nec ullam etiam si ab ipsis fiat ablatio corporibus admi-
rationem inuoluit, cum excretionum sit, et a tenuitatis Animal-
culorum articulisque leuiter fiat. Excretio autem talis ipsius Arist.
Verbis probatur dum ceræ conglutinationem in Aris notari posse dicit,
cum in ea Apes distincti morantur & prædicti ipsius Arboris sim-
dem spirituosam, quod enim morari ea fondis similitudine poterat
ni interna peterent, sed secundum torgeant superficiem. Atque
melle autem ceram omnino maius, nec aliquem melle in suo loco
esse cum eo reperi, cum eo cadere, et in superficie colligi flo-
rum u. eundem ortum habere, eandemque materiam, illis fati-
sum officiant qui Rosidum Mel (dummodo agnoscent) Non
quippe his Ceraginis, et Melligenis glutinosam naturam similem
se habere respiciunt edui, et euehi similiter. Quod magis etiam
si in Manna Melli ipso ceræ aliquid iniunctum sit declarauerit,
ut facies argueri uideatur Manna quæ Pontano

Induit et speciem Ceræ, Mellisquæ saporem.

Ob resinam enim qualitatem plurimum Ceraginis Manna ferre
Arbores uidentur habere, à qua omnino se optinari Mel nequeat.
Secundum autem ceram Apes colligere (primo enim ad dolida parent
ut reponere possint antequam Mel colligant, iuncta ea ab initio
oriri minime impedit, secretam namque in dimissionibus esse ut
pote à tenuitate crassam ab Apibusque indubiti discerni, idcircoque
rationi, responderi facile insuper id fieri in pluribus quæ cera ipsa
ob terream pinguedinem sciant, quæ cum Aristoteles ipse, et Varro
indicerent, immo his propinquo noli Alueariis sint seri ad id iubet
in plantis latitare etiam proculdubio euincitur, hæc sunt fusi

g. 40

g. 16.

Agrestis

agrestis, Sertilla Campana, Albicium, Myrtus Philaena, Vitis Terribilis
 Thimus, Flea, faba, Aquatium (Cucurbita) Brassica, Malus Pyrus
 Sylvestris, Papaver, Nux graeca, Camphora, Cistus Plinius ferat ex omni
 um Arborum, Satoniique floribus aspingere et per semet Rurice, et sine
 nepode excepta aquae fortasse plurimum sunt haec plantae habent, si
 pro Choenopode cum non Mellis & quonopode legamus ut ipse Petalites
 sic per, seu virgula Cuballi dicta in nostrum usque diem, et ob id ser-
 minimum Aristoteles quoque magis a stirpibus cum dederat, et dum
 cum ea florent confici ait, eximendaque per id tempus de aluco con-
 nuo enim reparari nec minimum si ex floribus, atque ex prodictis plantis
 nonnullis Mel etiam fiat copiose, ambo enim, immo magis temperari
 Plantis plantarumque partibus ex artibus mixtis atque digestis uti
 flores sunt copiosius insunt, sera namque etiam a Mellis, calido
 aere, ignesque deficiat, ob id tamen ad temperamentum accedit pro-
 prius ut teste Saleno medium quodammodo teneat calfacientium, re-
 frigerantium, humectantium, et desiccantium, Mellisque tum temperiei
 dignitate, tum glutinosa communi natura loca Nobis dicta est, eoque
 magis quod eius pignora natura flumibus, Nelli, lubricitate comitante
 ad optum euehatur, et utriusque Mel fuerit, ibi sera utriusque sera
 ibi Mel, ambo ubi gluten, magis autem minusque pro ratione temperamenti
 qua etiam de causa haud difficile inuicem Versimile pati tam intus
 quam extrinsecus motibus, ut serd' particula in Mellis, Mellis in seram
 partem intro queant, Hinc adulland' arti motiendi locus, Mellis enim et
 diuina p'ici graue glutine sera effingitur, medium ut pote inter Mel li-
 quidum durumque gluten cum ene videatur, et ne sera ipsa pingue
 de desit, Veruicini semi partem adijcitur, nec obruit odori, coloris, sapori
 et consistencia indicia, experimenta quoque quibus in melle serd' si
 aliquid in sera mellei erit reperire, quae de causa et colla ex elatona-
 torum ab Apio et Vanulino ratione Mel, seramque primum Almond
 apud Athenienses dixit, in gremio enim serd' naturaliter capitur, et

Apud artifices recanditur. Confirmatur agnatio et paria quod si cumque
copiosior mel fuerit ubi resera, resinorūque glutinis plurimum namque
Cera, mellique proventus apud Taboer. Plinius apud Ceras Resina
Cera, et Mellis Diodorus ait, non ab re igitur in eadem fere statumque
Apes Ceram quoriant et excerpunt in qua mel nec iam est cur negari
possit Ceram ē stirpem essentia prodire quod is arte parari aut im-
itari nequeat nec chimie ex earum floribus et succis confici. factum hi =
quidem omni proculdubio extare videtur. Dmō enim Sybid' huminum
superius exposito mellificio in quo haud dissimili compendio Ceram etia
fieri conijci potest. legit ex plantis, primumque floribus velut propolis
ex Arborum gummo succo Marcardus apud Libanum ad fustulam
Mel repinendum Libanius ipse ē Rursi per sublimationem cum Intro
figulato, et panis refrigerantibus Ceram segregavit, fauleque in ceteris
fieri posse floribus et folijs docuit. Alibi quoque ex Rosarum floribus
per artem abique Melle, et Bellidarium auxilio puram se conficit
testatur Ceram ante ignis eliquationem albam, postea cinisam testa-
tur quod cum in Aristotelis opinionis confirmationem ē floribus fieri
Ceram eveniret minime de re illo illis intellegere credi potest
Vt superius de melle aliter Joannis Bapt. Porta est experimentum.
Ceram ē quamdam Arborum glutine elaborantem etiam quod Fabri-
tum affirmavit etiam pluribus confirmavit indicij, et sicut hodie rerum
naturam indefessa indagine vestigantibus apertum facile arbitramur
ita crebrior tandem vii plurimum allaturum utilitatis Libanius in
perpulis illo tractatu problematis Marcardi medium quid se
opinari videatur ostendere, ut enati ex plantis, floribus et veluti
exundare Ceram coagulata fieri in apochitea farina et pinguis spe-
ciem, vel subtili florum sudore, forteque tenui rosi anelli illaque, et
simul opulenta aspergine addita in Laco Indico fore modum censet
licet Laca ex succo potius, et resinorū fieri secretaribus opibimet in
eiusque gratiam facile in Cera quoque aliquid resinorū tenacitatis
videatur admixturus. omnino autem negare succum esse plantarū
vel

vel florum, in hanc canere videtur sententiam Baptista. Pura
Libet Apis sicut Ceram de vertice florum

Impolluta. Sicut Cynthia & candidioribus.

Quod cum in re equidem dicta sunt, minimeque negari debet Cereas esse illas
excretiones a plantarum vero succo propiis in quo ipsa Cera lateat, mi-
nus quoque valet evitari quamvis descriptione quoad fieri potuit ab in-
terna genuinaque origine diuelli conatum fuerit, et aeris pelis ror-
is, ut pote optimi tenus adueniens, sed et Roridum Mel Plantarum maximis
intimum, et Ceram eius affinem ac sociam glutinosam etiam comprehendit
suo pluribus iam liquet, Virgilius id aperte cecinit videtur

Narvis lachrymam, et lentum de cortice gluten

Georg. lib. 4

Prima facie ponunt fundamenta et

Confiteantur omnes id Peripatetici necesse est Aristoteles in fraudem
velit auctoritatem, et observationem. Is aperissime ex lachryma Arborum
Ceram Apes conficere pronunciat fauos ex floribus salicis, Villani
ere deferentes e floribus, atque etiam Arborum lachrymis salicis, Villani
et reliquarum quod glutinum parunt, his parimentum quoque
illudine assent Salicis, Villani, Arundinis succo, Summi resina Plinius
ait. En glutinosa tributa Cera, et floribus glutinosis ut minime Peri-
patetici dissentire fas sit. Idcirco quicumque Apem in interitum
admirabile contemplati sunt, eadem quod Aristoteles de fava fauore
Verba, eadem D. Ammonius, et e recentioribus Car-
dani, pauca autem omnia habuit impetores Cordus propositum
dumtaxat in sequentibus e quarum lachryma Arborum, et quibus leg-
fieret sat diligenter detegent. Ea vero a Plinio Salicis substituitur
Vitis conamine glutino, gluten ipsi quoque proprium ferunt glu-
tinosas germinant Populus Apes praecipue aggredi, in illis que
maxime fatigari et onerari. Quod minus potest obtemperare
nonnullis fuisse, et in fere varietatibus vel ab ipso Aristotele
indicatis animaduertum. Alioquin non ex uno cuiusque fere

Nat. Animal. 1. 22
3. 40.

odore: sapore: con. Mentis temperatum eo quod plantarum succi sed
matris naturam referre debeant diuersarum plantarum seram
tunc succum minime posse ut optimam autem. Refert quippe sera
diuersarum plantarum naturam, non sicut ac Mel, indeque in diuersis
distinguitur speciebus, sed age illas quam propinquius possibile erit
intueamur

Sicuti Mella glutinosaque ipsa prout ex varijs sunt stirpibus interse
ptarum impertit quibusdam proprietatibus quod nisi il melleo glut
nosque natura repugnent, differunt ac distinguuntur ita, ceteris eue
nire, ex eadem ut pote classe contrariarum rationi est pluraz. osten
dunt, nec ab re a Valerio Codo sui Mellis naturam sequi seram
eue pronuntiatur; Buzo namque sicuti Mel Corium inficitur
ita sera ibidem quod e Buzo fiat. Vnde quendam oblinere medi
camentis Plinius testatur. Absynthium Valerius promittit in Porto amare
naturamque praeclaram, sicuti ab eodem Mel amarum vidimus. Absyn
thio Sargis in Legu ex Adore quidam Parnis folio et in Balagade
ex Benjera Ziziphi affine a famia epugi, et Apium more in tabulis
continuari Latiam quam lent Sicciorum, diuinaque glutinis parti
cipem magis speciem estimare debemus. Odorata vero ubi odoratae
sunt plantae ut in Creta, Attica Chio et Cypro habetur, odoratis
Cyprica Plinio usque quod odoratissimi in Balami adulterij ex
guiratur; Laudano praecipue scaturit Cypris, prout mellei prauam ex
Cicuta seram Diuidius maledicunt

Ite hinc diffuses fundibula ligna fabella

tuque negatum sera referre nobis

Quam puto de longe collectam sine Curde

Melle sub infami conita mittit Apis.

Nigram in Indijs Regionibus ab Apibus quibusdam aggeri refert. Vide Cluuium
Cluuius. Rubram vidimus laeam, Candidam propter Arh fuis reddi. Ceramiscid
tam, sola quo vis et marina deluerit aquas ex secundanis atque
Andematus nomen. talem ille orientalem diu quod tunc hi prouenerit,

flaua

flava nostra est, et quandoque occidit. Quinimo quod ex multis deceptum
 ipsa diuersis stirpibus syncero minime colore tingitur, sed diuersa partes
 hinc inde inspicuntur. Apum sterrea fera: omulorum erit a qui diligentius
 sapinque obtruncant Mellari flauo. Indiprobelloque rufis. Specere
 sarinas. Densa, et sicca alia est Andemaro. Pinguis alia atque adipe
 similis qualis ex Moteonia, et Podoria affertur, am quod ibi plurimum
 retinetur mellis, nimique copiae ob fœli Regionem se aduolentis quo
 plantis pinguires, sed nobis etiam in legibus licet Melis anagallis
 alues, et pluribus propinquis unius centaurio modo quod ab Apibus li-
 cet è diuersis stirpibus, una tantum dulcedinis, et ibique titulo conceptus
 committitur in unum conflaturque. Sera cum pluribus subtrahit Apum
 Vitali ministerio, commodis diuersas eius species alijs, atque alijs in ipso
 Alues vrbis adhibita, miraque est repare dispersitas, et diuersim
 ut vel ipsis scriptis, et varijs in sumptis plantis innotescant. Alia
 namque è resinis, alia è melle Summi, quodam è florum ruda
 interinaque visagine, et ut Apum structum ordinem cum Plinio
 alijsque sequamur, Commotis, seu Veris veluti excrementum pur-
 gamentumque. Sera est nigrum dens odoris amari, saporis vlu-
 ntus suppurationibusque salutare glutem in Alueario firmis-
 simum. Primum probet opem fœda mentum, primamque crustam
 linimentum quod aditus alui, et ique inanimatum obstruit.
 Quod è resinis fieri dicunt, et hic etiam retinotum, et calidioribus
 quodam conflatum resinis emittitur. Quibudam xguui, hic est
 Summi dicta, et columella Summitis. Propima ab eo sera
 specum Pistorum ephibet seu picata sera, melle quidem et dilutione
 fœtum non iten fœtorum fœdem probat super somatione picantium
 modo Veris emi ex floribus, carbonemque resinis summi dicitur. Qua-
 litas Veris ipsa, nomenque è picea retina, et aptam seram Nobis
 indicare debent quod piceam referat quodammodo naturam. Hic
 ic Propolis autem Nobis antiqui medicamentum, nobis Veris
 dictus propemodum ignotum, tertia, in specie serata carnaliter

est, quod et flauis stabilimentum probet veluti seris propriis dictis
 initium, et in Alueariorum foribus, seu introitus foraminibus inueni-
 tur, eoque omnes frigori et iniuriæ obstruuntur aditus, cauernasque
 partes Populorum mitione summi crassaque materie additis floribus
 Plinio constat nondum tamen peruenit Populorum, et eiusmodi
 mitione lachrymam adunatam potius quam alibi Plinius in folijs
 guttam ferre Populus dixit, et quam maxime Propolis, unde Saga-
 cius in eam Cordus animaduertens. Aeginetiam de nigra et nigra
 Populo colore flauo, aut fuluo inambustatatum mellescentem in
 longum Vitis ad instar ductilem odore suauem, ac inuicem populus-
 rum germinum semidecam hinc Betuleam colore inter flauum
 viridem et cinereum medio sicuiorem. Rariorem alteram quoque Alpina
 tantum Populo. Mihi tam tandem Propolis nigra et Alpina,
 Populo Betulaque promiscue decerpunt, eandem mihi compri-
 euam non statuit, præterquam hæc differentiæ quæ ex lachryma
 innascenti ac adhærenti, ipsarum Arborum gemmantium oculis, seu
 gemmibus ab Apibus decerpi tradit guttas foliorum Plinio de resina
 et Pistidia verba facit, cuius e Ladani, et Syriaci lachryma maiorem
 partem Apes colligere narrat, potius et hinc Dionysii odoratio Syra-
 com referent, potius et alia a striacina odoreque Galbanum Pli-
 nio referent ab ipsis decurgeta est Galbano Galbana propolis, opere-
 pretium autem est Virgilium prædicti decens audire.

non. temp.
 lib. 4

tenuia Cera

Spiramenta linunt, fucosque, et floribus oras

Expleant, collectamque hæc ipsa ad munera dant.

Ex Vitis, et Phrygiæ somani Piculenti, Idæ.

Propolis Cera ipsa propriis dicta, et facie subsequantur, me vram
 facile credas, quod Aristoteles distinxisse videtur, si minus propria ut
 plurimum, latiusque fusi nominibus significare soleant. Mito enim
 quod Cera nomen cuiusvis generi inditum est, et speciatim quoque illa
 Cera dicitur quam Cellarum lateribus et tegumentis constituendis adhibent
 Apes. Testatur hoc Plinius. Quoniam autem Cera Cellarum, Ceraque

de re rust.
7. 15

et Mellis fundamentum ab hac exclusum Cera videtur potius et Propolis ante
 Ceram fauorum stabilimentum Phisio eidem dicatur. Illud fundamentum
 fauor significare epistomauit Marciandus apud Litaniū quāquam
 fauor angustiae nomina cellarium constructio et integra Venire soleant
 domiutia. Veluti summa Philologi fauor construere primum, mox mella
 colligere dicitur et à Varrone præcipue fauorem esse quem fingunt multi
 canalem è Cera et hinc in maiorem fauagō. Alexonij varietas illa fa-
 uorem specie quam Nos saepe collegimus ut doctissimo fauor à propria dicta
 Cera differant, ut à lateribus, et quoque pavimenta. Aristotelis quoque per-
 maneat distinctio Nobisque diuerse duo serē exhibeantur Varietas,
 Ambo è florum glutino, viscosior autem fauor Marciandus, sed Aristoteles
 Ceram ex Arborum lachryma, fauor è floribus confectus, alibi quoque è floribus
 fauor et Arborum glutino, Ceramque alibi dum thipes florere fieri ait et
 licet Marciandi inter fauor Ceramque distinctio improbanda minime
 sit, cum fauorem omnium fere conueniat Ceram fauoremque idem esse cen-
 tiam, nec aliud interea noceat quam Aruandus dicentem ac Ceram
 fauorum materiam fauor ex canalem, affabreque conueneratam
 Ceram consideret, eademque horum materia ab ipso Aristotele abinari
 videatur, sique è grauioribus lachrymis superiorem Ceram è leui floribus
 suo inferiores elaborat fauor censere debemus, minima illud stabilem
 Aruandam affinitatem nam formam cōdereat, quam densiora, grauioraque
 primo Comenota, et Phisio coram Ceram Media Propolis tenuior leuiorque
 lachryma tenuissima, postremo glutinum summa Cera, fauorque
 ipsi è floribus nempe Viragine constituitur rationi conuenit. lo-
 uis certe iudicio relinquitur, vnum Denique Ceram fauorque est
 mare, si Nos è nominum hinc spinis optica uenimus. Vbi enim
 Ceram è lachryma arborum, fauor è floribus Apes construere Aru-
 dicitur, summam attigisse uideri debet, ut duplicem duntaxat
 indicaret materiam leuiorem, grauioremque glutini florum et Arborum
 et fauorem quidem nomine aruandam leuem partem quod speciatim

Ceram nuncupari diximus intellegisse, ea namque constat fauus. sed
autem glutinam comprehendit summum nimirum Pulverem Pro-
positum quod ipsa consistit lachryma impetimus nec ibi de illi ab Arist.
verbum graecum vero adeo ab illa cera specie differunt ut detendant
si in aqua coquantur illa aëri florum spiritibus tumida immatet, pro-
stat in confirmat eadem apud Phryum materis distinctio. cera
namque ipso Arist. fauus intelligitur ipse ceram dicit, e floribus namque
ceram e glutinam autem arborum lachrymis intelligitur fauve aëri
Aper. Alibi vero Aristoteles fauam latissimo totius operis terminum
esse cum dixit: cum aërium receperint mundum confluere incipiunt
fauos deferentes e floribus, atque etiam Arborum lachrymis etc. vel
prima verba declarant, omniumque glutinum enumeratio, cum vero
cera collectio florentibus plantis reperitur, anthini ipsius cera ratione
sufficiat, non enim alio quouis tempore commodè excipi potest, pone
quidem lachrymas sed cum id opus simul venire debeant illius hanc
simul tempore oportet, et alterius quidem verius fuisse calidius
censeri debet. De pingue igitur, crassoque glutino generatione cera de-
pyxidibus ipsi melle in specie qua utimur, deque lachrymis quari-
doque semel dicitur datum est eius denominationem necne inter eas
fauus anthini cuiuspiam crassius glutinis plures tamen pro glutinum
plantarumque variis esse incipimus cum multis numerosis et si ab
Aristotele quod ut patet, minus arduum cellario operi non excipientes as-
piceremus, vel in diuersis quidem Regionibus excepto mollium minime
patitur intuitum cum molliis insuper in aliis diuisis corrupta latetant
esse observare.

Quoniam autem non sicut aëre Melligine visum est in plantis quoque ipsi
propinquam inesse, iniquique ceragine constare potest eam in
alium rapti ac effendi contueri debemus. De forea pluviae, longi quidam
parcius, opinantur quod grauius sit, minaque spirituum audacia, arpe-
riusque agilitate, superbia atque ostentat, quae minima certis excipit

Debetur

detineri, nec nisi ab aliorum circumrupta florum impetu extrahi solet.
Quini tamen soli radij, opteruantibus, et aliorum assurgentium
florum stimulo aui ut attrahatur censeat debet. Melli primum affiri
sate, et contubernis. Mantisque presentem quoniam sero participem sur
gere nonimus ut inter rores similiter locum obtinere queat, inde Continuis

Libat Apis serone fauos, melli que liquorem
Et Mantuanus Bapilla

Glebae adinze fauos, et Nucis aureum Mel
Quid Vaga de florum Vertice lambit Apis.

Fortasse et Aristotel. rursus a sera fuit, eo quo mel modo monseus dum
floribus plurimum eius defertur abet. Immo fortasse magis. Mel enim lingua
ab Apibus ipsis suscipitur ut fauiscus oculi. Vnde interior optrohi suus
credi potest. Minus vero sera ab interitis, et eo magis ab opteruntore
eidem, cui priorum acuminis sedum capite, flores perreptando, leuini
enim hoc attactu manus ostendi, exarpique penitiora glabra fructus est.
Hoc vero alibi ad seram rapti manifeste declarat arborum vbi da
lachrymis, glutinosique plantis carpi e spiliis que frondibus moro
sine aut. Quibus fortasse Marciandus apud Libanum alij que antiderat
mores Plantarum quidem florumque partes seram aut Rotadum esse
quidpiam determinandum minime arbitraret utique tribuisse uidi.
Plantarum vni milles admittens sudorem. Nos vero seraginis iniqua
origine, vel ipsidem de ea non scius ac de melligine iudicare dabimus
rapta ea in altum, reidoneque, vel proprii in conuulsi sit. Quod
enim si Rotada sera esset, vel mellei pars vni, vel peculiaris species
per se reperiri sola in subiectis deberet in nunc reuocari ueni
eoque magis melleo ipso rre aquei copia consulo descendente vnde
illud ut aqua principio dilutum ab Aristotele obseruauimus. sero namque
regni, pigraque natura eius pauca, modicum unumque eius atende
patitur. illudque omnino proprio, seu vni, sed aliorum fieri ducam
rurum spiritui excoli. Vnde ut aquei copia, et mellei ambitu rre, h
quata deducta, immixtaque occultar, ut minime appareat ostinari
potest. Magis porro eius magis, sumum diu caldantibus rati on

congruum est ut sensim quandoque descendat, et si minori copia Nix lateat
maior vero observari queat. Inde et huius Julij mensis diebus de sinu q
vrentibus in Hybernia cereos habemus Imhes. At algei Hybernia et
graviorum densiorumque liquorum quales glutina. Cereque sunt at
cerationes pollenti sunt coloris opus, cur non sub calidore solo hęc potius
impluuntur. Credi deim equidem calidioribus locis rari ceteris plurimum
etiam exitari dimittique. Horum vero Imbrium alia ratio est.
Parum illi mellis parumque cerę ascendere caloris dicta ratio, va
lido autem solis, et superante calore, et rebus succo minime a sole
antea illevis surgentibus non parum quod abeunte sole noctu pro
prio illius aëris frigore correptum transaquei melleique coagulum
non ad ceram, atque deveniat cunctis ventis, nec fera ipsa dum
tapat concrevit in suam redeat in mellei eliquantis opprellione
libera sed et cerę quodcumque in melle partes et crassiuscula cerę
Cereque proprię melleque plurimę demeritur in ceram quę
quidem et mellea magis ob id et mellei particeps a Nobis reperta est
Consimile hinc est in aquei non et pluvie Pruina, et nix naturę
opus, ut haud inopie Molleis glutinose dici possit Pruina seu ^{maius} aptius
Nix latius ut perbelle. Altimanus in melle. Mannaque Rari, et
Pruina respondentibus inprepit et indicant Manna siquidem ipsa
ab ipsa in Pruina similitudinem concrevit cera. Rari enim aqueo ob
currois frigoris in Pruinam vertit alii Naphrostis nixem, ita melleo
Rari a quo cerę plurimę delitescent partes in ceram ipsam vertere
centendum eodemque modo copiosius altiusque clavis in ceram nixem
qualis Hybernia pui, nix enim in grandia et conglobari potius in
maiores guttas minime resolutas, et pluvias, sed hinc inde intermixta
aëri, in eadem in qua directus soliorum flocculus, ac diuicatus ri
gore correptus est, in modum collatus est aquę nixis. (Cylindricę enim
humorum hinc inde tenuibus fluvibus rigore conpressis, nil aliqd qua
st longa, et furfuracea confecta, et expectare foliola. Inurgat
porro in aliquis Pruinam. Nixemque inquirent. fractis tandem
frigori conpressibus in ^{pruinam} nixem nimirum aquam redire faciunt
quod

Quod Manna, et cereæ Nivis haud carent, minime enim ad molles relictas
 liquores tribuend. in hoc existimamus inscriptionis complemento in
 Melleis, quod magis ad quamvis proclive affectiones M. recipiendos,
 retinendosque, nec elementarē medium retrahat, repetatque huius
 aut suavi naturam, obviandum quoque et illud maxime venit
 frigidatque complures montosae regiones Retinetarum Arborum ut
 sole Pinorum, Abietum, Laricum, et huiusmodi praecipue optollere
 Sylvas seu quod antipositum terrenum instimulatus calor calentes
 huiusmodi extrudat plantas seu quod collectas infra terram suavis
 longis sole minime refrigerante carentibus ferme reserem concitat tan
 demque in huiusmodi arboribus advenit (vel iniuriat expulset).
 Contingat hoc et Hybernica rationi par est, in ipsa quae Retina fere
 plurimum exhiberi phoebeis radiis, ipsamque cum eorum elligine
 maxime confundi ut Nivis ipsa retinetarum Manna, et mel Ge
 dinum experimento sunt. Indeque leveis omnibus Nivibus submisi
 strari materiam denotant, potiusdum seu in calidis frigore.
 Indeque huiusmodi Nivis a nimis remotis phaeophantibus quibusdam
 Peripateticis remorari debemus qui statim ac cereas huiusmodi affusionem
 in oraturā comprehendendi viribus permittunt pinguibus ophthalmitibus
 exhibitis, sericeo, et a quo lento succo remixti rem ornam remittant.
 Transferti enim ē subiectis rebus non solum ac de Melligine visum est.
 Sed longe rariū, parciusque, et efficacius, vix omnibus radiis qualiter
 et glutina videtur auferri, ceraginem ipsam ornelle, quaeque a quo
 comitatur multo impicere possunt. Ex omnibus quidem sed ē
 ceris magis corpibus, et lentis retinetarum succi Arborum, plantarū
 sunt, et quae in glutino pinguedinis plurimum habent. Agnoscit ad
 exhibent Apibus Ceram eandem circum Aluearia expeuntur plantae
 superius indicatae. Cetera inter eas Lampyrina, Cera, ob id hinc Gra
 quibusdam dicta, quae plurimum Apibus fere praebet, Columba in
 numerabiles vilioni nota herbae nati quae fauorem Ceras exuberant
 vulgares Campanas armorarias Rapistis Inula Tyllustis, ac nigra
 papaveris flores palliatis, et Staphylionum ait. Ex his igitur omni
 busque alijs excoli sole pollentes cum succo Ceram in halitus rari
 respondere videntur. Nec enim inhabitis attentione Ceras eliminari debet,

que et lypsimi, alijsque glutinibus aëre magis, et mellis et ceræ
pulverem, lœnia tamen et lœt supercendens, præterea in cerea ipsa
Manna quotannis quibusque irrurgens descendensque diffusus diduc-
tus, ut quædam comitantur ascendentiæ mellis cereæ partes omic-
amus. Accedit ultimæ distillationis experimentum quo in Tubulis
Ceram duci Libano constitit, ut superius retulimus, nec mirum si in
gore refrigerantibus partem inducendum fuit, quoniam diffusa
inductaque in pristinam redire cupit consistentiam, eoque in Hy-
bernica natura admonente gelasit. Aëria igitur ita Ceræ ita colla-
si cum rursus granitas densitasque redierint frigoris contipatione.
Puritate quidem tenuitateque ~~infera~~ ^{superior} collectam præcellens quod reliquum
aliæ terre faciliusque partibus defecata trahentique calorem
tenacior mellisque miscela mollior reddita sit ut in irrorationibus
liquecent omnino plurimum occultantur. Quibus ita inspectis minime
mirum fore crediderim si Cera aliquando innoxerit, et in rubibus
ad hoc certi quidpiam ab ipsa interdum effingi naturæ ex ele-
mentantibus, vagisque corpusculis, et quibus absque vlla inferiori
Cera stratis, sole in maculas digerentes aliquibus opinari contigerit.
hæc facile, ac illud inficiandum non censuerim.

finis.

R. INSTITUTION

Sale *A*

Palco *6*

N. inv.

Prof. Antonio Favaro
R. Università di Padova.

L. Cap. 23. I. 84.

Cav. Amico,

Dal fac-simile del Cefi che ti occludo, potrai riconoscere che io ero
nel giusto stimando che il lavoro di lui posseduto dalla Biblioteca
del tuo Orto Botanico non è altrimenti autografo come stimavano
il Vespaio ed i di lui predecessori.

Amica sempre

A tuo Aff.ve

Aut Favaro

La stampa del libro deke giante Indiane no fatta
inanti et ne sono già intagliate pressoril centinaio
giunto in Roma se ne mandaro le copie.

Immo
per sempre
Federico Maria Montez